

Opinnäytetyö (AMK)

Kirjasto- ja tietopalvelualan koulutusohjelma

MKITIS16

2018

Maarit Välimäki

KIRJASTON KOTIPALVELU

– tarvekartoitus Nakkilan kunnassa

OPINNÄYTETYÖ (AMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Kirjasto- ja tietopalvelualan koulutusohjelma

2018 | 40 sivua

Maarit Välimäki

KIRJASTON KOTIPALVELU

- tarvekartoitus Nakkilan kunnassa

Opinnäytetyön tavoitteena on kartoittaa tarve kirjaston kotipalvelulle Nakkilan kunnassa. Nakkilan kirjasto ei tarjoa tällä hetkellä kotipalvelua. Kunnan ainoa kirjasto toimii seutukirjastoyhteistyössä Porin kaupunginkirjaston kanssa.

Taustatietoa kartoituksen tekemiseksi, eli tietoa kotipalveluun sisältyvästä toiminnasta sekä palvelun toteuttamisesta kerättiin asiantuntijahaastatteluilla. Haastateltavana olivat Porin sekä Kaarinan kaupunginkirjastojen kotipalvelusta vastaavat työntekijät. Lisäksi käytettiin ammattikirjallisuudesta saatavaa tietoa. Teoriaosuudessa käsiteltävästä hakeutuvasta kirjastotoiminnasta saatiin tietoa kirjallisista lähteistä. Esimerkkejä hakeutuvista kirjastopalveluista saatiin lyhyillä sähköpostihaastatteluilla. Kartoitus tehtiin paperisena monivalintakyselynä, joka toimitettiin kunnan vanhuspalvelun henkilöstön välityksellä palvelu- ja vanhustentalojen asiakkaille, sekä Nakkilan vanhusneuvostolle. Vanhusneuvoston kautta kyselyyn saatiin vastauksia kotona asuvilta, palvelusta mahdollisesti kiinnostuneilta ikäihmisiltä. Kyselyssä kuvailtiin kotipalvelun sisältöä sekä kirjaston kokoelmia.

Kyselyn perusteella voidaan todeta, että huomiota tulisi kiinnittää henkilöasiakkaiden palveluun siirtokokoelmien toimittamisen sijaan. Kotipalvelun sisällöistä korostuivat palveluneuvonnan sekä ääneen lukemisen tarve.

ASIASANAT:

kirjastot, kotipalvelu, tarvekartoitus

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree programme in Library and Information Services

2018 | 40 pages

Maarit Välimäki

LIBRARY HOME DELIVERY SERVICE

- survey of demand in Nakkila municipality

The topic of this bachelor's thesis is to survey the demand for library home delivery service in Nakkila municipality. So far there hasn't been this type of service provided for people unable to visit the library. There is only one library unit in Nakkila, and it is in regional co-operation with City library of Pori.

Information about home delivery service was gathered via interviews with two specialists in home delivery service, one in Pori City Library, the other in Kaarina City Library. In addition, information was received in professional literacy. The theoretical chapter of the thesis deals the forms of outreach services in general. The information gathered over the topic are based on professional literacy and short interviews via e-mail. The survey was executed by a questionnaire. It was delivered by the personnel of eldercare in Nakkila municipality to prospective customers of home delivery service in both assisted living units for elderly people and to elderly people council. Via council the questionnaire reached elderly people still living at home. The questionnaire was a multiple-choice survey in which was verbally and with examples explained the basic services including the home delivery service.

Based on the received answers occurred matters that should be taken into consideration, in case the home delivery service would be started in Nakkila.

KEYWORDS:

libraries, services, elderly

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 HAKEUTUVAT KIRJASTOPALVELUT AIKUISILLE	7
2.1 Kirjaston kotipalvelu	7
2.2 Laitoskirjastot	9
2.3 Kirjastoautot	11
2.4 Muita hakeutuvan kirjastotoiminnan malleja	12
3 KOTIPALVELUTOIMINTA	13
3.1 Markkinointi	15
3.2 Asiakaskunta	16
3.3 Työvälineet	16
3.4 Kuljetukset	17
4 TUTKIMUSKYSYMYS JA -MENETELMÄT	18
4.1 Asiantuntijahaastattelut	18
4.2 Kyselylomakkeet	18
5 KIRJASTON KOTIPALVELUN JÄRJESTÄMINEN	21
5.1 Porin kaupunginkirjaston käytänteet	21
5.2 Kaarinan kaupunginkirjaston käytänteet	24
6 NAKKILAN KIRJASTON KOTIPALVELUN TARVE	27
6.1 Asiakastyypit ja toimitustapa	27
6.2 Aineistotoiveet	28
6.3 Aikakauslehdet	29
6.4 Kaunokirjallisuus	29
6.5 Tietokirjallisuus	30
6.6 Elämäkerrat	31
6.7 Musiikki	32
6.8 Muut palvelut	33
7 POHDINTAA	35
7.1 Yhteenvetona	37

LIITTEET

Liite 1. Tutkimuslupahakemus

Liite 2. Tutkimuslupa

Liite 3. Kysely kirjaston kotipalvelun tarpeesta

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aiheena on tarvekartoitus kirjaston kotipalvelusta Nakkilan kunnassa. Nakkila on harvaan asuttu maalaiskunta Satakunnassa 20 kilometriä Porista etelään. Vuonna 2008 kunnan 5782 asukkaasta oli 65 vuotta täyttäneitä 20%. Vuoteen 2017 mennessä väkiluku oli vähentynyt 5% eli 5521 asukkaaseen, joista 27% oli 65 vuotta täyttäneitä. (Tilastokeskus 2018.) Nakkilassa on vain yksi kirjasto, eikä kirjastoautolla ainakaan toistaiseksi ole reittejä Nakkilassa. Nakkilan kirjasto liitettiin Porin kaupunginkirjaston seutukirjastoksi tammikuussa 2017.

Kotipalvelun tarvekartoitus on kasvavan ikääntyneiden määrän myötä ajankohtainen aihe, sillä kirjaston käyttö voi estyä iän tuomien liikuntaesteiden vuoksi. Lukemisella, kuten muillakin kulttuuriharrastuksilla on todettu olevan terveydelle myönteisiä vaikutuksia ja sen on huomattu jopa pidentävän ihmisten elinikää (Salonen 2015, 31). Kirjaston tulisi voida palvella kuntalaisia tasavertaisesti, mutta tällä hetkellä kirjastoon tulemasta estyneet ihmiset jäävät Nakkilan kunnassa palvelun ulkopuolelle.

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää onko kunnassa kysyntää kirjaston kotipalvelutoiminnalle. Samalla kartoitetaan minkälaista aineistoa ja palvelua potentiaaliset asiakkaat haluaisivat. Toimeksianto tehtävään saatiin Nakkilan vanhustyönjohtajalta. Työn teoriaosuudessa käydään yleisesti läpi esimerkkejä hakeutuvasta kirjastotoiminnasta sekä kuvaillaan kotipalvelutoiminnan sisältöä.

Kartoituksessa käytetään tutkimusmenetelminä kirjallisten lähteiden lisäksi asiantuntijahaastatteluja Porin kaupunginkirjaston sekä Kaarinan kaupunginkirjaston kotipalvelusta vastaavien henkilöiden kanssa. Haastatteluista saadun tiedon perusteella laaditaan kyselylomake, jota käytetään palvelun kysynnän arvioimiseen. Muihin hakeutuvaan kirjastotoimintaan kuuluvien osioiden osalta käytetään kirjallisen lähdeaineiston tukena lyhyillä sähköpostihaastatteluilla kerättyä tietoa.

Kirjaston kotipalvelun järjestämistä käsittelevässä osiossa käydään läpi palveluja, joita kotipalvelun piiriin voi kuulua. Palvelun kuvaukseen sekä sen järjestämiseen saadaan tietoa asiantuntijahaastatteluista ja kirjallisista lähteistä.

Kyselylomakkeilla kerätystä tiedosta kootaan yhteenveto. Tietoa hyödynnetään, jotta voidaan eritellä vaihtoehtoisia ratkaisuja palvelun mahdollisen toteuttamisen kannalta.

2 HAKEUTUVAT KIRJASTOPALVELUT AIKUISILLE

Suomen perustuslaissa määritellään sivistykselliset perusoikeudet seuraavasti: ”Julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle yhtäläinen mahdollisuus saada kykyjensä ja erityisten tarpeidensa mukaisesti myös muuta kuin perusopetusta sekä kehittää itseään varattomuuden sitä estämättä”. (Suomen perustuslaki 731/1999, 16 §.) Yleisten kirjastojen verkosto Suomessa tukee laissa mainittua oikeutta kehittää itseään varallisuudesta riippumatta (Opetusministeriö 2009, 27). Laki yleisistä kirjastoista määrittää myös toiminnan järjestämisen osalta, että ”yleisen kirjaston tulee olla kaikkien käytettävissä ja saavutettavissa” (Laki yleisistä kirjastoista 1492/2016, 10 §). Kaikkien asukkaiden kirjastotarpeisiin ei kuitenkaan ole vielä pystytty vastaamaan kattavasti, esimerkiksi siksi, että kaikissa kunnissa ei tarjota kirjaston kotipalvelua.

Opetusministeriön kirjastopolitiikka 2015 kuvaa kirjastojen toimintaa tiedollisen ja sosiaalisen syrjäytymisen vähentäjänä sekä eriarvoiseen asemaan joutumisen ennaltaehkäisijänä. Lisäksi kirjastopolitiikassa mainitaan, että kirjastojen avulla parannetaan muiden toimijoiden kanssa ikääntyvien elämänlaatua. (Opetusministeriö 2009, 30.) Samassa julkaisussa todetaan myös, että Hallitusohjelma 1999-2003 näkee kirjaston olevan ”kansallinen sivistys- ja kulttuuritarjonnan peruspilari, joka tukee koko väestön sivistyspyrkimyksiä” sekä, että ”kansalaisten ja alueiden syrjäytymistä ehkäistään tuomalla tietoyhteiskunnan palvelut tasapuolisesti kaikkien saataville” (Opetusministeriö 2009, 35). Kansalaisten tasapuolisen palvelun takaamiseksi kirjastojen kotipalvelutoiminta sekä muu hakeutuva kirjastotoiminta ovat merkityksellisessä asemassa.

2.1 Kirjaston kotipalvelu

Kirjaston kotipalvelutoiminta tarkoittaa sellaisten kunnan asukkaiden palvelemista, jotka tavalla tai toisella ovat estyneet tulemasta kirjastoon. Esteenä kirjastoon tulemiselle voi olla esimerkiksi korkea ikä tai liikuntarajoite. Yhdysvalloissa jo 1941 alkunsa saanut kirjaston kotipalvelutoiminta laajeni myöhemmin myös Eurooppaan. Suomessa kirjaston kotipalvelu tuli vasta vuoden 1982 jälkeen valtiosuuslain piiriin Suomessa. (Laakso 2010, 9.) Valtiosuuslain piiriin kuulumisen tarkoittaa olosuhdetekijöihin ja

palvelutarpeeseen perustuvan valtionosuuden hakemismahdollisuutta kunnan peruspalveluihin kuuluvilla toimialoilla (Valtionvarainministeriö 2018).

Kirjaston kotipalvelu tarkoittaa käytännössä sitä, että kotipalveluasiakkaalle toimitetaan kirjastoaineisto sinne missä hän asuu: omaan kotiin, vanhustentaloon tai tuetun asumisen yksikköön. Aineiston voi kuljettaa asiakkaalle joko kirjaston henkilökunta tai vapaaehtoiset. Kullakin kirjastolla on hieman eriäviä toimintatapoja henkilöstöresursseista riippuen. Pääasia kuitenkin on, että kirjastonkäyttö ei asiakkaan tahtomatta lopu siihen, ettei hän itse enää fyysisesti pääse asioimaan kirjastossa.

Kotipalvelutoimintaan kuuluvat myös siirtokokoelmat. Siirtokokoelmalla tarkoitetaan kirjaston kokoelmasta esimerkiksi palvelutaloon pitkäaikaislainaan koottava aineistokokoelma, joka vaihdetaan sovituin aikavälein. Kokoelman valitsee ja vaihtaa kirjaston henkilökunta. Porin kaupunginkirjastolla on siirtokokoelmia yhdeksässä eri palvelutalossa, joihin hoidetaan kuljetukset vahtimestarin ja kirjastoauton yhteistyöllä. Siirtokokoelman kerää kirjastoauton henkilökunta valiten sellaista aineistoa, joka ei ole sillä hetkellä kysytyintä. Pitkän laina- ja kiertoaikansa vuoksi paljon varattua aineistoa ei kannata sisällyttää siirtokokoelmaan. Aineiston valinnassa otetaan huomioon käyttäjäkunta, jolla näköaisti on usein heikentynyt. Tästä syystä valinnassa vältetään pienellä kirjasimella painettua aineistoa. Kokoelman sisältöön voidaan vaikuttaa myös palvelutalojen asiakkailta saadun palautteen avulla. (Sähköpostihaastattelu Teerialho 26.10.2018.)

Porin kaupunginkirjaston siirtolainakokoelma viipyy yhdessä kohteessa noin kuusi kuukautta ja kokoelmat kiertävät kaikki yhdeksän kohdetta. Siirtolainakokoelmia käyttävät paikat on numeroitu ja ensimmäinen paikka saa siirtovaiheessa uuden kokoelman, muihin kohteisiin siirtyy numerojärjestyksessä edellisen paikan aineisto. Viimeisen kohteen kokoelma puolestaan palautetaan kirjastoon. Aineisto on pitkään siirtolainassa, joten kokoelmaan valitaan sellaista materiaalia, jonka ei arvella olevan muuten kysyttyä, sillä varatun aineiston haku siirtokokoelmista ei ole kustannustehokasta. Siirtokokoelmat on sijoitettu kohteissa siten, että aineisto on yleisissä tiloissa kaikkien saatavilla. Vaihdossa hyllyköt siistitään ja uusi aineisto asetellaan esille. Vaikka lainat eivät kohteissa enää tilastoidu siirtolainan lisäksi, hyllyjen järjestys ja siisteys antavat vihjeitä käytöstä. Käytössä ollut aineisto harvoin palautuu alkuperäiselle paikalleen, eikä hyllyjärjestys pysy siistinä selailun jäljiltä. Yhteen kokoelmaan valitaan noin 150-200 nidettä. Siirrot suoritetaan joko kirjastoauton lyhyempien reittien päivinä tai kokoelman kuljettaa vahtimestari. Jotta kohteisiin pääsee

kirjastoautolle tai vahtimestarille sopivina aikoina, kirjastolla on omat avaimet rakennuksiin. (Sähköpostihaastattelu Teerialho 26.10.2018.)

Siirtokokoelmien vaihtoehtona Yhdysvalloissa on käytössä ”lobby-stop” kirjastoja, joissa palvelutaloihin viedään kärryllinen aineistoa sekä lainauskone, josta tiedot siirtyvät reaaliajassa kirjastorekisteriin. (Hannold & Mesaros 2004, 152.)

2.2 Laitoskirjastot

Laitoskirjastojen määrä Suomessa on vähentynyt viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana merkittävästi. Vuonna 1999 Suomessa oli toiminnassa laitoskirjastoja 111, kun taas vuonna 2017 niiden määrä oli laskenut kahdeksaentoista. (Helsingin kaupunginkirjasto / Valtakunnallinen kehittämysyksikkö, 2018.) Laitoskirjastoja ovat sairaalakirjastot sekä vankilakirjastot. Laitoskirjasto sijaitsee esimerkiksi sairaalan tiloissa ja sillä on oma kokoelmansa sekä kirjastoammatillinen henkilökuntansa.

Porin kaupunginkirjaston sairaalakirjasto toimii Satakunnan keskussairaalan tiloissa. Kirjastolla on sairaalassa oma tila ja kokoelma, joista kirjastonhoitaja vastaa. Lisäksi hän kiertää osastoilla kirjavaunuihin kootun aineiston kanssa lainaamassa ja ottamassa vastaan aineistotoiveita. Vaunut on suunnitellut kirjastossa työskentelevä kirjastonhoitaja ja niissä on tarkoin suunnitellut paikat kullekin aineistolle. Kirjastosta saa myös laitteet äänikirjojen kuunteluun. Vaunuissa on mukana kannettava tietokone ja lukija, sekä muistiinpanovälineet aineistotoiveita silmällä pitäen. Pyynnöstä toimitettava aineisto toimitetaan asiakkaalle erillisellä käynnillä, sillä kiertoja osastolla on yleensä useampi viikossa. Henkilöstötilanteen vuoksi käyntikerrat ovat vähentyneet muutamaan kertaan viikossa joillain osastoilla, aiemmasta kahdesta kerrasta jokaisella osastolla. Osastoajoja määrittävät lääkärin kierrot sekä osastojen kahvi- ja ruokatauot. Aineisto lainataan joko potilaan omalla kortilla tai asiakkaan tiedot etsitään sairaalarannekkeen tietojen perusteella tietokannasta ja lainataan sitä kautta. Jos potilaalla ei ole omaa kirjastokorttia, voidaan lainata myös osaston kortilla, jolloin lainausta varten kirjataan vihkoon ylös potilaan tiedot ja osasto, jolla potilas on. (Sähköpostihaastattelu Saherma 15.10.2018.)

Potilaiden lainaamasta aineistosta ei peritä sakkoa, sillä palauttamiseen voi sisältyä riski myöhästymisestä muustakin kuin asiakkaan viiveestä. Jokaisella osastolla on palautuslaatikko, mutta henkilöstön vähyyden vuoksi osastoilla ei välttämättä ehditä

käydä säännöllisesti tarkistamassa palautuksia. Maksujen periminen koetaan näin ollen perusteettomaksi. Kirjastojärjestelmä kuitenkin lähettää eräpäivämuistutukset automaattisesti, joten kirjastonhoitajalle koituu tästä lisätöitä yhteydenottona ja pahoitteluna asiakkaalle aiheettomasta muistutuksesta. Sairaalakirjasto on kaupunginkirjaston lähikirjasto, joten siellä voivat asioida muutkin kuin sairaalan asiakkaat. Käyttö on vilkasta ja asiakaskuntaan kuuluu potilaiden lisäksi myös runsaasti henkilökuntaa. (Sähköpostihaastattelu Saherma 15.10.2018.) Kirjaston tiedot löytyvät sairaanhoitopiirin verkkosivuilta. Tiedoista käy ilmi, että aineistoa voi tulla käyttämään paikan päälle tai pyytää soittamalla tuomaan aineistoa osastolle. (Satakunnan sairaanhoitopiiri.)

Sairaalakirjastojen lisäksi laitospalveluita on myös vankiloissa. Vuonna 2006 voimaan tulleeseen vankeuslakiin (2005/767, 11 luku, 4 §) perustettuihin vankiloissa on joko oltava kirjasto tai vangeille on järjestettävä mahdollisuus yleisten kirjastopalvelujen käyttöön. Vankilakirjaston tulee toimia yleisten kirjastojen toimintaperiaatteiden mukaan ja sen on toimittava yhteistyössä yleisten kirjastojen kanssa. Vangeille on varattava riittävän usein pääsy kirjastoon sekä opastettava sen käytössä. Myös sellaisten vankien kotipalvelusta on huolehdittava, jotka omasta pyynnöstään asuvat erillään muista. (Silenti 2009, 809.)

Jotkut vankilat ovat solmineet kirjastoautopalvelujen sekä siirtokokoelmayhteistyön lisäksi sopimuksia ostopalveluista yleisten kirjastojen kanssa. Vankilakirjastoissa työskenteleville on järjestetty vuosina 1995-96 Vankeinhoidon koulutuskeskuksen kautta täydennyskoulutuksia, jotka edesauttavat kirjaston hoidossa sekä yhteistyössä yleisten kirjastojen kanssa. (Silenti 2009, 810.) Lähes kaikkiin vankilakirjastoihin on hankittu atk-pohjainen kirjastojärjestelmä (Silenti 2009, 211), mutta turvallisuussyistä niissä ei ole verkkoyhteyttä. Näin ollen kirjastossa työskentelevä vakituinen henkilöstö hoitaa tiedonhaun. (Silenti 2009, 812.)

Rikosseuraamuslaitos ja opetus- ja kulttuuriministeriö rahoittivat vuosien 2012-2017 aikana Kirjastosta juuret elämään -hankkeen, jonka tavoitteena oli auttaa vankeja löytämään kiinnekohtia elämälleen sekä tuoda uutta sisältöä vankien elämään kulttuurin ja kirjaston avulla. Avovangeille sekä kotiutumassa oleville vangeille opastettiin verkkopalvelujen sekä kirjaston tarjonnan käyttöä. Vangeille tarjottiin mahdollisuus kirjaston lainauspalveluihin, tiedonhaun opetukseen, lukupiireihin sekä esiteltiin aineistoa. Tämän lisäksi heille järjestettiin tapahtumia kirjailijoiden, muusikoiden ja näyttelijöiden kanssa. Vangit lukivat myös ääneen videolle iltasatuja

lapsilleen. Hanke toteutettiin yhdessä Porin kaupunginkirjaston, Vaski-kirjastojen, Auran kunnankirjaston, Köyliön kunnankirjaston sekä Huittisten kaupunginkirjaston kanssa. (Taikusydän 2017.)

2.3 Kirjastoautot

Kirjastoautot palvelevat kaiken ikäisiä asiakkaita autojen reiteillä, jotka kirjasto on määritellyt perustuen välimatkoihin ja kulkuyhteyksiin (sähköpostihaastattelu Teerialho 6.11.2018). Laatusuosituksen mukaan kirjastoauton pysäkin tulisi olla maksimissaan kilometrin päässä, tai harvaan asutulla alueella puolesta tunnista tunnin matkan päässä asiakkaan asuinpaikasta (Kyöstiö 2004).

Porin kirjastoauton pysäkit suunnitellaan sellaisiin kohteisiin, joista kirjastokäyntien järjestäminen on vaikeaa. Pysäkkeihin kuuluu myös kymmeniä päiväkoteja sekä kouluja. Autolla on kesä- ja talviaikataulut, jotka päivitetään puolivuositain koulujen kesälomien vuoksi. Porin kirjastoauton pysäkit sijaitsevat pääosin taajama-alueen ulkopuolella, mutta osa niistä on sijoitettu myös keskusta-alueelle. Nämä pysäkit palvelevat asiakkaita, joille muutaman kilometrin matka kirjastoon voi olla este, mutta jotka pääsevät silti pysäkille ja autoon. Kirjastoauto toimii myös Pop up -kirjastona erilaisissa tapahtumissa, kuten vuonna 2018 Porin asuntomessuilla sekä Pori Jazz-tapahtumassa. (Sähköpostihaastattelu Teerialho 6.11.2018.)

Käyttöikänsä päähän tulleen kirjastoauton tilalle hankitussa uudessa autossa saatiin otettua paremmin huomioon saavutettavuus ja esteettömyys. Autossa on invahissi sekä niin sanottu niaustoiminto, joka madaltaa autoon sisääntuloa. Esteettömyyden kannalta heikkoudeksi uudessa autossa jäi, että lattia ei kuitenkaan ole samassa tasossa aivan koko auton mitalta. Auton sisätilojen valot ovat vanhaa autoa paremmat ja ehdottomana parannuksena kesäaikaa ajatellen on auton ilmastointi. Porin kirjastoauto tarjoaa muun muassa kirjavinkkausta ja nukke- sekä kirjateatteriesityksiä, joiden katsomoksi kirjastoauton takaosa soveltuu sohvan ja askelmien ansiosta. Auton äänentoistoa voi käyttää esitysten toteuttamisessa ja tilaan on siirretty vanhasta autosta verhot teatteria varten. Kirjastoautossa on myös Satakunnan läänintaiteilija Roosa Halmeen Porin kirjastoautolle lahjoittama käsintehtyjen teatterikäsinukkien kokoelma. Nukkekoelma on asiakkaiden lainattavissa. (Sähköpostihaastattelu Teerialho 6.11.2018.)

2.4 Muita hakeutuvan kirjastotoiminnan malleja

Kirjasto voi jalkautua eri tapahtumiin Pop up -kirjastopisteellä, johon esimerkiksi valikoidaan tietty määrä aineistoa ja esitellään kirjaston palveluja. Kannettavien tietokoneiden avulla saadaan esimerkiksi tehtyä kojulla pysähtyville asiakkaille kirjastokortteja ja voidaan esitellä e-palveluja sekä lainata mukana olevaa aineistoa.

Vuoden 2018 Pori Jazz-tapahtumassa Porin kaupunginkirjasto kutsuttiin yhdeksi Jazzkadun kohteista. Koju palveli asiakkaita 14.7.-21.7.2018 päivittäin klo 12-19. Pääpainopisteenä kojun tarjonnassa olivat kirjaston e-aineistot ja -palvelut. Tapahtuman ajaksi e-palvelujen tarjoajat avasivat käyttöön sellaisenkin aineiston, joka muulloin on käytettävissä vain kirjaston tiloissa. E-aineiston esittelyn lisäksi kojulla markkinoitiin kirjaston tulevia tapahtumia sekä kerrottiin yleisesti kirjaston palveluista. Pääpaino oli markkinoinnissa ja edustamisessa. Samalla tavoitettiin myös suuri määrä ihmisiä, jotka eivät käytä kirjaston palveluita. Kojulla ei ollut kävijälaskuria, mutta Jazzpuiston alueella laskettiin 13.7.-21.7.2018 välisenä aikana 285 000 käyntikertaa. (Sähköpostihaastattelu Nikola 7.11.2018.)

Yhdysvalloissa on käytössä Books-By-Mail-palvelu, jossa aineistoa toimitetaan asiakkaalle postin välityksellä. Aineisto laitetaan suojaussiin, jossa se lähetetään suoraan asiakkaan kotiosoitteeseen, ja jossa asiakas saa palautettua sen kirjastoon. (Hannold & Mesaros 2004, 148.) Samankaltaista toimintaa kokeiltiin vapaaehtoisten voimin Jyväskylässä ”Kirjasto kotiin” -palvelun muodossa. Vapaaehtoisiksi kuseiksi ilmoittautuneet asiakkaat toimittivat muutaman euron suuruista korvausta vastaan toisille asiakkaille heidän varaamaansa aineistoa kotiin. Varattu materiaali pakattiin kirjastossa RePack -kassiin, joka sinetöitiin, jotta kuskiksi ilmoittautunut ei tietäisi, mitä aineistoa on kuljettamassa. (Koivu 2014, 15.)

3 KOTIPALVELUTOIMINTA

Kotipalvelutoimintaan kuuluu oleellisesti sellaisen kirjastoaineiston tarjoaminen, joka sopii kotipalvelun asiakkaaksi hakeutuville. Kotipalveluasiakkailla voi olla näkörajoitteita, joten kirjastolla on hyvä olla tarjolla isotekstisiä kirjoja sekä äänikirjoja. Äänikirjoja julkaistaan melko vähän, mutta nykyään kirjaston kokoelmaan tuovat lisänsä Celian äänikirjat, joita on saatavilla MP3-muodossa. Celian asiakkaaksi pääsee rekisteröitymään yleisissä kirjastoissa, jolloin muukin Celian tarjoama aineisto on asiakkaiden saavutettavissa. Henkilöt, jotka ovat itse estyneet tulemasta kirjastoon, voivat valtuuttaa yhteyshenkilön hoitamaan palvelun piiriin liittymisen puolestaan (Celia 2018). Laajoilla kirjastokimpoilla on suotuisa vaikutus aineiston monipuoliseen saantiin. Pitkään kotipalvelun piiriin kuuluvalla, tiettyjä kirjallisuuden lajeja kuluttavalle asiakkaalle kuitenkin saattaa olla tarpeen tarjota myös kaukopalveluvaihtoehtoa, jos alueen oma kokoelma tulee käydyksi läpi, eikä enää tarjoa asiakkaalle hänen haluamaansa aineistoa.

Laki yleisistä kirjastoista määrittelee, että kirjastojen tehtäviin kuuluu ”tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon” (Laki yleisistä kirjastoista 1492/2016, 6 §). Laissa maninnettu tehtävä on otettu huomioon myös kotipalvelua toteutettaessa sisällyttämällä joissain kirjastoissa kotipalvelun yhteyteen tietotekniikkaopastusta (Koivu 2014, 11). Kirjastot tarjoavat mobiililaitteiden käytön opastusta sekä kirjastoon saapuville ryhmille että yksittäisille asiakkaille. Joissain kirjastoissa tietotekniikan opastuksissa käytetään vertaisohjaajia eläkeläisjärjestöistä (Koivu 2014, 11).

Kirjastot tarjoavat muutakin senioreille suunnattua toimintaa kuten muistelupaketit. Muistelupaketit ovat iäkkäämmille ihmisille tarkoitettuja tarvikepaketteja, joihin kootaan tietyn teemaista materiaalia. Materiaalin tarkoitus on tukea muistelutuokion toimintaa sisällöllään ja aktivoimalla useampaa aistia muistelun lomassa. (Honnold & Mesaros 2004, 157.) Pakettien sisällöt voivat liittyä kulttuurihistoriaan, luontoon tai arjen ilmiöihin ja niihin voi sisällyttää valmiin ohjelmaehdotuksen (Tampereen kaupunginkirjasto). Esimerkiksi Muhoksella muistelupaketteja käytetään kirjastojen laitosvierailuilla (Koivu 2014, 11).

Kirjaston työntekijät käyvät myös vinkkaamassa kirjoja hoivakodeissa sekä järjestöjen tapahtumissa. Vinkkaamisella tarkoitetaan kirjojen esittelyä ja suosittelua. Kirjaston

työntekijä kokoaa valmiiksi kohderyhmälle sopivaa aineistoa. Vinkauksessa sisältöä kuvaillaan tai siitä luetaan ääneen katkelmia. Kirjaesittelyn yhteydessä voi myös kertoa yleisesti kirjaston toiminnasta ja palveluista. (Koivu 2014, 11.)

Senioreille suunnattua lukupiiritoimintaa voi järjestää kirjaston lähialueen palvelutaloissa (Koivu 2014, 11). Lukupiirien lisäksi esimerkiksi Turun kaupunginkirjasto koordinoi vapaaehtoisuuteen perustuvaa lukulähettilötoimintaa. Vapaaehtoisille järjestetään toiminnasta tiedotustilaisuuksia, joissa kerrotaan toiminnasta yksityiskohtaisemmin. Kirjaston yhteyshenkilö hoitaa tarvittavat aloitustoimet, jonka jälkeen vapaaehtoinen voi asioida suoraan palvelutalon toiminnanohjaajan kanssa. Lukulähetit käyvät vanhustentaloissa sekä palvelutaloissa lukemassa vanhuksille ääneen. (Turun kaupunginkirjasto 2018.) Kirjastojen on myös mahdollista toimintaan varatun budjetin puitteissa kutsua kirjailijavieraita esittelemään tuotantoaan ja kertomaan työstään asiakkaille. Lukukeskus koordinoi kirjastoille maksullisia kirjailijavierailuja (Lukukeskus).

Käynnistettäessä kotipalvelutoimintaa on käytännöllistä aloittaa se projektina ja yhteistyössä alueen sosiaali- ja terveystoimen kanssa. Hankelähtöisesti ajatellen, alussa tulisi määrittää kuinka paljon asiakkaita voidaan ottaa mukaan sekä käytettävän työvoiman määrä. Hankkeena käynnistettävään toimintaan voi hakea ulkopuolista rahoitusta. Kirjastot määrittelevät kriteerit kotipalveluasiakkuuden saamiseksi. Kriteerejä voivat olla korkea ikä, vammaisuus, kykenemättömyys käydä kirjastossa sekä mielenterveysongelmien asettamat esteet. Kirjastot eivät kuitenkaan vaadi lääkärintodistusta asiakkailtaan. (Laakso 2010, 14.) Palvelun tarpeellisuutta tulevaisuudessa voi arvioida seuraamalla väestöennusteita ja ikärakennetta (Laakso 2010, 15). Tilastokeskuksen mukaan Nakkilan kunnassa 65 vuotta täyttäneiden osuus vuonna 2018 on 27%. Väestöennusteen mukaan vuonna 2028 olisi 65 täyttäneiden osuus 29 %. (Tilastokeskus 2018.)

Kirjastoammattilaisten tulisi voida keskittyä omaan ydinosaaamisalueeseensa ja jättää kuljetukset pakkauksineen ja purkuineen muulle kirjastohenkilöstölle, jolloin tiedottamiseen, tiedonhakuun, asiakasprofiilien luomiseen sekä sisältöjen tuntemuksen hyödyntämiseen jäisi enemmän aikaa käytettäväksi (Laakso 2010, 15). Toiminnan ei sopisi myöskään olla vapaaehtoista, jolloin palveluun tulisi heti katkos sitä hoitaneen esimerkiksi sairastuttua (Laakso 2010, 16).

3.1 Markkinointi

Markkinointia suunniteltaessa on otettava huomioon, mitä kautta tieto palvelusta välitetään kunnan asukkaille. Monikanavainen viestintä edesauttaa saavuttamaan mahdollisimman kattavasti eri asiakasryhmät. Erilaisia kanavia voi valita sen mukaan, mitä kautta kohderyhmän ajattelee etsivän tietoa tai miten kokee sen parhaiten saavutettavaksi. Samalla voidaan ottaa huomioon eri kanavien mahdollistamat viestintämuodot, kuten kuvat, videot ja äänet sellaisen kohderyhmän kyseessä ollen, jolle tekstin lukeminen on vaikeaa. Jos tiedottaminen kohdennetaan tietyille kohderyhmälle, voidaan kanavan lisäksi myös sisällöntuotannossa ottaa juuri kohderyhmän tarpeet huomioon. Tiedotteen sisältö kannattaa muotoilla sellaiseksi, että sen tavoittelema kohderyhmä ymmärtää ja hahmottaa sisällön. (Kuntaliitto 2017, 17.)

Viestinnän suunnittelussa olisi hyvä tehdä yhteistyötä yhteisöjen ja järjestöjen kanssa. Eri tahoille suunnatut tiedotteet voidaan tehdä yhteistyössä sidosryhmien kanssa, jolloin sisältö voidaan suunnitella mahdollisimman asiakaslähtöisesti. Kirjaston on hyvä tuntea yhteistyökumppaninsa sekä kirjaston sidosryhmät, jotta markkinointi voidaan suunnata onnistuneesti juuri oikealle kohderyhmälle. Viestinnän onnistumisen kannalta on oleellista myös testata käytännössä, tuliko esimerkiksi tiedotteesta toimiva. (Kuntaliitto 2017, 18.)

Erityisryhmien, kuten iäkkäämpien ihmisten markkinointiviestinnän suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota visuaaliseen ulkoasuun sekä kielenkäyttöön, sillä ikäihmisten kohdalla usein erilaiset rajoitteet haittaavat viestien ymmärrystä. Iän tuomat rajoitteet, kuten näkökyvyn heikkeneminen on syytä ottaa visuaalisessa ilmeessä huomioon. Käytetyistä kuvista ja tekstistä syntyvät mielleyhtymät on mietittävä huolella, jotta markkinointi on selkeää, eikä harhaan johda (Kuntaliitto 2017, 18). Asiakaslähtöisesti ajatellen on syytä miettiä millaisia ilmaisuja ja minkä tyylistä kieltä käyttää, jotta saadaan tuotettua selkeä ja ymmärrettävä tiedote tai mainos (Kuntaliitto 2017, 19).

Kunnilla on omat vanhusneuvostonsa, jotka seuraavat vanhusten näkökulmasta eri hallintoalueiden toimia. Neuvoston jäsenet keskustelevat ja tiedottavat muutoksista (Nakkila 2018, 6). Markkinoinnin suhteen tämä väylä olisi tehokas kotona asuvien, kotipalvelun piiriin mahdollisesti haluavien asiakkaiden tavoittamiseksi. Tehokas markkinointikanava kirjaston kotipalvelun markkinoinnissa on myös kunnan

vanhuspalveluyksikkö, jonka kautta tavoitetaan sekä palvelutaloissa asuvia että kotihoidon piiriin kuuluvia asiakkaita. Jos kirjaston palveluihin kuuluu jo kotipalvelutoimintaa, suusanallinen markkinointi auttaa asiakkaita hakeutumaan kotipalvelun piiriin. Henkilökunta osaa kertoa palvelusta ja ohjata kirjaston käyttäjiä kotipalvelun piiriin kirjastossa käymisen estyttyä esimerkiksi liikuntaesteiden vuoksi. Tervolan kunnankirjastossa käynnistetyssä kotipalvelutoiminnassa hyödynnettiin markkinointiväylinä paikallislehtiä, jalkauduttiin paikallisiin tapahtumiin, järjestettiin tietoiskuja muun muassa vanhustenpalvelujen kokouksessa sekä lähetettiin uutiskirjeitä esimerkiksi kyläyhdistyksille (Bomström, 6).

3.2 Asiakaskunta

Kotipalvelun asiakaskuntaan kuuluu haastattelujen perusteella enimmäkseen iäkkäämpää väestöä, joka asuu joko kotonaan tai palvelutaloissa. Tämän lisäksi kotipalvelu palvelee esimerkiksi liikunta- tai muun rajoitteen, kuten paniikkihäiriön vuoksi kirjastoon tulemasta estyneitä asiakkaita. (Haastattelu Merelin 28.3.2018.)

Kustannussyistä asiakkaiden tavoittaminen harvaan asutuilla seuduilla on haasteellisempaa verrattuna kaupunkeihin. Kirjastojen palvelut ovat laajuudessaan aivan toista luokkaa kuin esimerkiksi suppea siirtokokoelma, mutta palvelutaloon tuotava kokoelma turvaa kuitenkin edes jonkintasoiset kirjastopalvelut asukkaille (Laakso 2010, 22). Aineiston vaihtuvuus ja yhteyshenkilöiden kanssa tehtävä yhteistyö helpottaa aineiston valintaa. Kirjasto pyrkii tarjoamaan laajasti aineistoa myös kotipalvelun laitosasiakkaille, vaihtamalla kokoelmaa säännöllisesti. Palvelutaloissa työskentelevä henkilökunta on oman asiakaskuntansa asiantuntija, jolloin heidän tietotaitonsa tukee kirjastoammattilaisten työtä siirtokokoelman valinnassa.

3.3 Työvälineet

Kotipalvelun työvälineisiin kuuluvat kestävät, pestävät, vetoketjulliset kassit, joista tunnistaa päälle päin, että ne ovat kirjaston kotipalvelun. Suositeltavaa olisi, että asiakkaisiin nähden kassien määrä olisi kolminkertainen. Kasseista yksi on asiakkaalla, yksi valmiina odottamassa kirjastossa ja yksi pesussa. (Laakso 2010, 23.) Olisi hyvä,

että kirjastolla olisi selkeät käytännöt kassien säännöllisestä pesemisestä. Vaihtoehtoisesti kassin materiaalin voi valita siten, ettei sitä tarvitse pestä, pyyhkiminen riittää, jolloin pesulakulut karsiutuvat heti kustannuksista pois. Jos pesulan kanssa kuitenkin tehdään sopimus, on Laakson kirjassa mainittu, että se tulee ottaa budjetissa huomioon (Laakso 2010, 24). Kodinomaisten hoitoyksiköiden lisääntyessä, pienet lainamäärät riittävät kerralla yhteisölainaaajillekin. Joihinkin isompiin yksiköihin on syytä toimittaa kerralla enemmän aineistoa, joten niiden aineiston kuljettamiseen olisi hyvä varata laatikoita. Jos isompia yksiköitä on useampia, kannattaa heille varattu aineisto ketjuttaa, jolloin saman aineiston voi siirtää yksiköstä toiseen ilman erillistä kirjastoon kuljettamista. Tämä on kustannustehokkaampaa sekä ajallisesti että rahallisesti. (Laakso 2010, 24.)

3.4 Kuljetukset

Kuljetusten järjestäminen vaihtelee kirjastokohtaisesti. Kaikilla kirjastoilla ei ole määrärahoja toiminnan järjestämiseen, eikä myöskään autoon. Joissain paikoissa, kuten Vantaalla tukeudutaan vapaaehtoistoimintaan, jolloin vapaaehtoiset lainaavat ja kuljettavat aineiston asiakkaalle. Oulussa kuljetukset on hoidettu kaupungin logistiikan avulla, lähikirjastoja lukuun ottamatta. Oulun kaupunginkirjaston lähikirjastoista aineiston toimittaa henkilökunta työpäivänsä päätteeksi tai päivän aikana kävellen. (Rajala 2016, 31.)

Kotipalvelua järjestettäessä on hyvä huomioida myös asiakassuhteen alkaessa asiakkaan tarpeiden profilointi. Kotipalvelun asiakkaan aineistotoiveet kerätään lomakkeelle ja häneltä pyydetään suostumus asiakastietojen käyttöön sekä lainarekisterin kerryttämiseen. Aineiston keräämiseen liittyvää työtä tekee kirjastossa useampi henkilö, joten on tärkeää, että profiilit ovat työntekijöiden löydettävissä. Organisaatiolla voi olla omat käytänteensä lomakkeiden säilytysajoista. Huomioon tulee kuitenkin ottaa myös tietosuoja, asiakkaan tiedot tulee olla säilytetty siten, ettei ole riskiä siitä, että ne päätyvät ulkopuolisten käsiin.

Kotipalvelutoiminta vaatii myös tilajärjestelyjä kirjastolta. Aineistoa kerätään valmiiksi asiakkaille ja kuljetukset järjestetään esimerkiksi kahden kuukauden välein. Materiaalille tulee olla pysyvä sijainti, mihin sitä voi kerätä, ja josta sen voi kuljetuspäivänä noutaa.

4 TUTKIMUSKYSYMYS JA -MENETELMÄT

Opinnäytetyössä kartoitetaan kirjaston kotipalvelun tarve Nakkilan kunnassa. Nakkilan kirjasto toimii seutukirjastoyhteistyössä Porin kaupunginkirjaston kanssa, mikä tarkoittaa, että kirjastotoiminnasta vastaa Porin kaupunki ja tilat toiminnalle järjestää Nakkilan kunta. Nakkilassa on yksi kirjasto, eikä kunnassa ainakaan toistaiseksi kierrä kirjastoauto. Kotipalvelulla tarkoitetaan kirjaston järjestämiä palveluita henkilöille, jotka ovat esimerkiksi liikuntarajoitteen vuoksi estyneet tulemasta kirjastoon paikan päälle.

4.1 Asiantuntijahaastattelut

Tarvekartoitusta varten asiantuntijahaastattelut ovat tiedonhankinnassa sopivin vaihtoehto, sillä kotipalvelun sisällöstä on suhteellisen vähän ammattikirjallisuutta saatavilla. Haastattelumuodoista tulee valita sellainen, joka parhaiten soveltuu tarvittavan tiedon saantiin. (Hirsjärvi ym. 2016, 205.) Tässä opinnäytetyössä päädyttiin käyttämään teemahaastattelua, jossa sovelletaan avointa ja lomakehaastattelua (Hirsjärvi ym. 2016, 208). Tarvekartoituksen tekemisen kannalta oleellista on saada selville, mihin asioihin kyselyssä on syytä keskittyä. Toisin sanoen, pitää selvittää, minkälaista palvelua kirjastojen kotipalvelu ylipäätään voi tarjota, jotta kyselyyn saataisiin konkreettisia palveluesimerkkejä. Tästä syystä haastatellaan kotipalvelusta vastaavia henkilöitä kahdesta kirjastosta; Kaarinan sekä Porin kaupunginkirjastoista. Haastattelut järjestettiin vieraillemalla kirjastoissa paikanpäällä 2018 kevään aikana. Kaarinan kaupunginkirjastosta haastattelun antoi kirjastonhoitaja-suunnittelija ja Porissa kirjastovirkailija. Haastatteluajankohdat sovittiin etukäteen sähköpostitse.

4.2 Kyselylomakkeet

Kyselylomaketta laatiessa on pidettävä mielessä, että kysymysten sanavalinnat ovat kaikille samoin ymmärrettävissä. Spesifit kysymykset ovat yleisiä kysymyksiä helpompia vastattavaksi. Kysymyksen pituudella on myös merkitystä. Lyhyitä kysymyksiä käyttämällä pysytään paremmin aiheessa. Kysymyksiin ei myöskään ole syytä sisällyttää kaksoismerkityksiä. (Hirsjärvi ym. 2016, 202.) Monivalintakyselyyn on sujuvampi vastata kuin avoimeen kyselyyn ja se antaa selkeämmät vastaukset kuin

avoin kysely. Kysymysten asettelussa tulee huomioida kysymysten määrä sekä järjestys, ja sanavalintoihin tulee kiinnittää huomiota. Kyselyn ymmärrettävyyden vuoksi on välttämätöntä suorittaa esikokeilu, jossa selviää kyselyn mahdolliset epäkohdat. (Hirsjärvi ym. 2016, 204.) Informoidussa kyselyssä on etuna, että kyselyn laatija menee paikanpäälle ja voi selittää vastaajille tutkimuksen tarkoituksesta, selostaa kyselyä sekä vastata esiin tulleisiin kysymyksiin (Hirsjärvi ym. 2016, 196). Vastaajille annetaan aikaa vastata kyselyyn rauhassa ja mahdollisuus palauttaa kyselyt myöhemmin sovitulla tavalla (Hirsjärvi ym. 2016, 197).

Kotipalvelutoimintaa ja sen sisältöä koskevista asiantuntijahaastatteluista kerätyn tiedon perusteella laadittiin kysely, joka testattiin vapaaehtoisella kirjaston asiakkaalla ymmärrettävyyden takaamiseksi. Lisäksi sen tarkisti kaksi kirjastovirkailijaa. Kyselyn laadintaan ei ollut välttämätöntä käyttää kyselyohjelmaa, sillä kysely toteutettiin paperisena. Kysely toteutettiin paperisena, jotta siihen vastaaminen ei edellyttäisi tietotekniikan käyttämistä. Näin ollen kyselyn saattoi laatia PowerPoint -ohjelmalla, jolla kyselystä sai muotoiltua selkeän ja siihen sai lisättyä vastausruudut muoto -valikosta.

Jotta kyselyn sai toteuttaa vanhuspalvelun piiriin kuuluville asiakkaille, täytyi anoa tutkimuslupa (Liite1) vanhuspalvelujohtajalta. Viranhaltijapäätöksen (Liite2) saatua, kyselyn sai toimittaa eteenpäin. Toimeksiannon yhteydessä vanhuspalvelujohtaja nimesi yhteyshenkilön, jonka kautta kyselyiden toimittaminen onnistuisi. Vanhuspalvelujohtaja sekä yhteyshenkilö sopivat, miten asia käytännössä järjestyisi kätevimmin. Kyselyt toimitettiin vanhuspalvelun järjestämään kuukausipalaveriin, jonne kokoontui henkilöstö eri yksiköistä sekä kotihoiton henkilökunta. Kysely esiteltiin henkilökunnalle ja sovittiin, että he välittävät kyselyt asiakkaille, jotka voisivat olla potentiaalisia kirjaston kotipalvelun asiakkaita. Lisäksi kysely toimitettiin kunnan vanhusneuvostolle. Vastausaikaa varattiin noin kuukausi, jonka jälkeen henkilökunta lupasi toimittaa täytetyt kyselyt käytännön syistä Nakkilan kirjastoon.

Kyselyn tavoitteena on selvittää, olisiko kirjaston kotipalvelulla Nakkilan kirjastossa kysyntää sekä minkä tyyppisiä asiakkaita palvelun piiriin olisi hakeutumassa; henkilöasiakkaita vai siirtokokoelmia käyttäviä erilaisissa laitoksissa asuvia henkilöitä. Mahdollisesti palvelusta kiinnostuneiden tavoittamiseksi kuvattiin palvelun sisältöä, jonka kautta sai yleisesti tietoon, olisiko kotipalvelulle tarvetta. Tästä syystä kotipalvelun sisällöstä piti hankkia asiantuntijahaastatteluiden avulla tietoa. Aineistotoiveiden kartoittamisessa apuna käytettiin Porin kaupunginkirjaston laatimaa

kyselylomaketta, johon on eritelty eri tyyppisiä aineistolajeja sekä kirjallisuuden lajeja kaunokirjallisuudesta sekä tietokirjoista.

Kyselyssä pyrittiin kuvaamaan aineistolajit asiakkaalle ymmärrettävästi ja tuomaan esille lajien moninaisuus, sekä erittelemään kirjallisuuden eri lajit ymmärrettävässä sanallisessa muodossa. Samaan pyrittiin aikakauslehdissä ja musiikissa. Lisäksi kyselyssä eriteltiin erilaisia palveluja, joita kirjastot joko koordinoivat tai järjestävät kotipalvelun piiriin kuuluville asiakkaille, kuten ääneen lukeminen, palveluneuvonta sekä muistelupaketit. Kyselyyn liitettiin myös henkilökunnalle vastausmahdollisuus heidän toiveistaan mahdollisten siirtokokoelmien suhteen. Kaikki kotipalvelun asiakkaat eivät välttämättä tarvitse kotiinkuljetusta kirjaston järjestämänä, vaan osalla saattaa lähipiirissä olla joku, joka voi noutaa valmiin aineistopakettin kirjastolta. Yhdeksi kyselyn osaksi liitettiin näin myös kotiinkuljetuksen tarve.

5 KIRJASTON KOTIPALVELUN JÄRJESTÄMINEN

Kaarinan ja Porin kaupunginkirjastojen kotipalvelukonseptit erosivat jonkin verran toisistaan. Kaarinassa ikääntyvien palveluihin keskitytään kokonaisuutena, jota kehitetään ja markkinoidaan, Porissa kotipalvelua hoidetaan muiden töiden ohella, eikä palvelua markkinoida, sillä resurssit eivät riitä useampaan asiakkaaseen kuin tällä hetkellä on palveltavana. Porin kaupunginkirjastossa nähtiin, että kotipalvelu olisi riittävän kattava tällä hetkellä, eikä palvelua tarvitse laajentaa.

5.1 Porin kaupunginkirjaston käytänteet

Porin kaupunginkirjaston kotipalvelu keskittyy tarjoamaan kirjastopalveluja sellaisille ihmisille, jotka ovat estyneet käyttämästä kirjastoa tai kirjastoautoa. Keskeisin palvelumuoto on niin sanottu kassiasiakkuus, jossa henkilölle toimitetaan kassillinen hänen haluamaansa aineistoa sovitun aikataulun mukaan. Kirjaston kotipalveluyksikkö kokoaa ja toimittaa aineistoa asiakkaille kotiin. Osalla asiakkaista on yhteyshenkilöitä, jotka noutavat aineiston kirjastosta, mutta valtaosalle asiakkaista aineisto toimitetaan kotiin kirjaston välityksellä. (Haastattelu Merelin 28.3.2018.)

Jotta kotipalvelun piiriin voi hakeutua, on kirjaston itsenäiselle käytölle oltava fyysinen este, kuten iän tuomat kulkemisen esteet tai kirjastoon pääsyn estävä vamma. Kotipalvelussa kartoitetaan asiakkaan tarpeet haastatteleamalla palvelun piiriin hakeutuvaa asiakasta. Käytännössä haastattelu hoidetaan kotikäynnillä, johon sovitaan puhelimitse etukäteen aika. Samalla asiakkaalta pyydetään kirjallinen lupa käyttää asiakastietoja ja kerryttää lainarekisteriä. Lainarekisterin avulla tiedetään, mitä asiakkaalla on jo ollut lainassa. Aiemmin rekisteriä pidettiin vihkomuodossa, uuden kirjastojärjestelmän myötä mahdollistui kuitenkin lainahistorian kerryttäminen asiakkaan tietoihin. (Haastattelu Merelin 28.3.2018.)

Ensimmäisen tapaamisen aikana asiakkaalle kerrotaan kuka kuljetuksen hoitaa, jotta asiakkaalle ei tule yllätyksenä kuljetuspäivänä vieras ihminen. Asiakkaan on hyvä tietää, että kassin tuoja ei välttämättä ole sama henkilö kuin haastattelun tekijä. Tapaamisen aikana asiakas antaa suostumuksensa siihen, että hänen osoitteensa voi antaa joko kirjaston henkilöstön edustajan tai vapaaehtoisen tietoon, riippuen siitä, miten kuljetuspalvelu on järjestetty. (Haastattelu Merelin 28.3.2018.)

Asiakkaalle laitetaan aineistokassin mukaan lomake, jossa ilmoitetaan seuraavan käyntikerran päivämäärä ja aikaväli, johon käynti sijoittuu. Jos ilmoitettu aika ei jostain syystä käy asiakkaalle, lomakkeelta löytyy yhteystiedot, johon ilmoittaa asiasta. Lomake toimii myös viestintävälineenä aineistoa keräävän kirjastoammattilaisen sekä asiakkaan välillä. Porin kirjastossa asiakaskäynnit hoitaa kirjaston vahtimestari, eikä mukaan tule välttämättä muuta kirjaston henkilökuntaa. Lomakkeella voi välittää aineisto- sekä muita toiveita, jotka välittyvät kassien vaihdossa lainoista vastaavalle henkilölle. (Haastattelu Merelin 28.3.2018.)

Asiakaskunta koostuu pääsääntöisesti iäkkäämmistä henkilöistä, jotka syystä tai toisesta ovat estyneet käymästä kirjastossa tai kirjastoautossa. Asiakkaat ovat olleet tyytyväisiä peruspalveluihin, eivätkä ole kaivanneet esimerkiksi älylaitteiden opastusta tai muuta mahdollista toimintaa. (Haastattelu Merelin 28.3.2018.)

Porissa ei markkinoida kirjaston kotipalvelua, jotta se saadaan mahdollistettua nykyisillä henkilöstömäärillä. Senioreille tarkoitetuissa tapahtumissa palvelusta on kuitenkin tiedotettu. Koska kirjastoauto on jo osallisena kotipalvelutoiminnassa, usein asiakkaiksi tulevatkin kirjastoauton vanhat asiakkaat. Siitä, kuinka paljon pääkirjasto ja sivupisteet kertovat palvelusta asiakkaille haastateltava ei osannut kertoa. Kirjaston kotipalvelun kassiasiakkaista vastaa yksi henkilö, joka tekee töitä pääkirjaston toimistopäivien lisäksi Käppärän sivukirjastossa sekä kirjastoautossa. Kuljetuksista vastaa kirjaston vahtimestari, sekä kirjastoauto. Palvelutaloihin toimitettavista siirtokokoelmista vastaa kirjastoauton henkilökunta. Kotipalvelutoimintaan osallistuu kaikkekseen kolme kirjastoammattilaista sekä vahtimestari. (Haastattelu Merelin 28.3.2018.)

Pitkien palvelukatkojen välttämiseksi kirjaston kotipalvelussa työntekijöiden vuosilomat järjestetään limittäin. Lomien limittämisellä kotipalvelun kesätauoksi tulee vajaa kolme kuukautta ja se otetaan lainattavan aineiston määrässä ja laina-ajassa huomioon. Vapaaehtoistoiminnalle ei ole nähty Porin kaupunginkirjastossa tarvetta, sillä palvelu on hoitunut omalla henkilökunnalla riittävän hyvin. Asiakkaat ovat sattumalta sijoittuneet kaikki keskusta-alueelle, joka helpottaa kuljetusten järjestämistä. Mitään estettä ei kuitenkaan ole hakeutua kotipalveluasiakkaaksi kaukaisemmistakaan kohteista. Kotipalvelutoiminnalle ei ole erillistä budjettia, vaan aineisto kerätään pääkirjaston avokokoelmasta ja asiakkaille tehdään normaaleja varauksia kysytystä aineistosta. Kappalemäärät ja maakunnan muiden kirjastojen kokoelmat ovat tarpeeksi kattavat, eikä erilliselle kokoelmalle ei ole nähty näin ollen tarvetta. Varjopuolena

erillisessä kokoelmassa on mahdollisesti sen vanhentuminen aineiston kierrettyä asiakkailta, jolloin kokoelman niteet jäisivät avokokoelmaan hyllyn täytteeksi. (Haastattelu Merelin 28.3.2018.)

Kotipalveluasiakkaiden aineiston laina-ajat ovat kirjaston kuljetusten vuoksi pidemmät kuin Porin kaupunginkirjaston yleiset kahden tai neljän viikon lainausajat. Asiakkaan luona käydään kahden kuukauden välein. Saman päivän aikana tavataan useampi asiakas, mutta kaikkia kotipalvelun piiriin kuuluvia asiakkaita ei ehditä palvella samana päivänä. Päivä, jolloin asiakkaille toimitetaan lainat on useimmiten torstai. Yhtenä torstaina voidaan viedä neljästä kuuteen asiakkaalle aineisto, eikä jokaiselle viikolle tule näin asiakaskäyntejä. Kotipalveluasiakkaiden aineiston lainaus hoidetaan kuntoon kirjastossa. Samalla asetetaan eräpäivät siten, että lainat eivät umpeudu ennen seuraavaa käyntikertaa. Myöhästymismaksuja ei kerry kotipalveluasiakkaille. Tapauksissa, joissa kotipalvelun asiakkaalle kerättyyn materiaaliin kohdistuu varauksia aineiston ollessa vielä pääkirjastolla, annetaan materiaali varaajalle. (Haastattelu Merelin 28.3.2018.)

Porin kaupunginkirjastossa ei ole määritelty kuinka paljon henkilöstö voi käyttää aikaa kotipalvelun hoitamiseen. Pääasia on, että asiakkaille on valmiit aineistokassit kuljetuspäivään mennessä. Hieman asiakkaan toiveistakin riippuen joskus aikaa kuluu enemmän, joskus aineiston löytää nopeammin. Kotipalveluasiakkaista kerätään määrällistä tilastoa, joka toimitetaan kaupunginkirjaston tilastovastaavalle. Kotipalveluasiakkaalla lainassa ollut aineisto tilastoituu rekisterin kautta niteiden lainakertoihin. (Haastattelu Merelin 28.3.2018.)

Jos asiakkaalla on yhteyshenkilö, joka voi noutaa kirjastosta valmiin aineistokassin, määritellään yhteyshenkilön kanssa aika, jolloin paketin voi noutaa. Sovittu aika takaa sen, että henkilökunta on koonnut valmiiksi aineiston sovittuun päivään mennessä. Yhteyshenkilön avulla voidaan kuitenkin tihentää lainojen vaihtoväliä, sillä tällaisia asiakkaita ei tarvitse ottaa huomioon kuljetuksia järjestäessä. Yhteyshenkilö voi sopia noutopäivän kirjaston kanssa ja noutaa valmiin aineistopakettin. (Haastattelu Merelin 28.3.2018.)

Asiakkaiden aineistotoiveet keskittyvät lähinnä kirjamateriaaliin. Myös CD-äänikirjat sekä Celia-äänikirjat ovat suosittuja kotipalveluasiakkaiden keskuudessa. Lisäksi asiakkaina on muutamia henkilöitä, jotka toivovat ja lainaavat CD-levyjä. Porin kaupunginkirjastossa ei ole koettu tarpeelliseksi hakea hankerahoitusta

kotipalvelutoiminnan laajentamiseen. Henkilökunta käy säännöllisesti kirjaston kotipalvelutoimintaa käsittelevissä koulutuksissa. (Haastattelu Merelin 28.3.2018.)

5.2 Kaarinan kaupunginkirjaston käytänteet

Haastattelussa kävi ilmi, että Kaarinan kaupunki on hyvin kehitysmyönteinen ikäihmisten palvelujen suhteen. Kirjaston osalta palvelu on suunniteltu sellaiseksi, ettei asiakas jää palvelujen ulkopuolelle liikunta- tai muun esteen vuoksi. Asiakkaalle tarjotaan luontevasti mahdollisuus hakeutua kotipalvelun piiriin jatkumona aiemman kirjaston käyttönsä jälkeen. (Haastattelu Saarela 19.3.2018.)

Kotipalvelutoiminta on tuotteistettu Hopeakettu-nimiseksi konseptiksi, johon kuuluu kattavasti erilaista kirjaston tarjoamaa ja tukemaa toimintaa henkilöille, jotka ovat estyneet tulemasta kirjastoon. Palvelua kehitetään jatkuvasti kokonaisuutena ja monipuolistetaan esimerkiksi hankkeiden avulla. Kaarinassa aineiston toimitus asiakkaalle on ulkoistettu ja se hoidetaan kerran kuussa. Poikkeuksena aikatauluissa on kesätauko, jolloin asiakkaalle kerätään isompi aineistopaketti, jottei tauko aiheuta asiakkaalle haittaa. (Haastattelu Saarela 19.3.2018.)

Asiakkaalle luodaan palvelun piiriin ilmoittautumisen yhteydessä profiili, jotta tiedetään, minkälaista aineistoa asiakas haluaa. Profiilin tarkoituksena on saada kuva siitä, minkälaista kirjallisuutta ja kuinka paljon asiakas on aiemmin lukenut. Samalla selvitetään löytyykö suosikkikirjailijoita tai mieleisiä kirjallisuuden suuntauksia. Profiloinnissa selvitetään myös onko aineiston valinnan kannalta huomioonotettava muita asioita, kuten jaksako asiakas kannatella painavampia kirjoja ja tulisiko kirjassa olla isompi kirjasinkoko. Profiloinnin yhteydessä asiakas antaa kirjallisen suostumuksensa siihen, että kirjastolla on oikeus hoitaa hänen asioitaan. Kopiot suostumuksesta ovat sekä asiakkaalla, että kirjastolla. Aiemmin profilointilomakkeen korvasi esihaastattelu, mutta resurssien kiristyttyä lomakemalli on osoittautunut kustannustehokkaammaksi vaihtoehdoksi. (Haastattelu Saarela 19.3.2018.)

Kaarinan kaupunginkirjastossa kotipalvelun järjestämiseen ja hoitamiseen osallistuu kolme henkilöä. Aiemmin kuvattujen, niin sanottujen kassiasiakkaiden lisäksi tarjotaan erilaisia siirtokokoelmia, jotka sijoitetaan yhteyshenkilöiden vastuulla erilaisiin vanhainkoteihin, laitoksiin, ryhmäkoteihin ynnä muihin kaupungissa sijaitseviin kohteisiin, joissa kotipalvelun asiakkaita on mahdollista tavoittaa. Siirtokokoelmille

tarvitaan kohteessa yhteyshenkilö, joka auttaa kohteen asiakaskunnan aineistotarpeiden profiloinnissa. Lisäksi tarvitaan yhteyshenkilön suostumus siitä, että yhteisöasiakkaan tietoja saa käyttää ja lainahistoriaa kerryttää, aivan kuten henkilöasiakkaidenkin kohdalla. Yhteyshenkilö on hyvä nimetä myös siksi, että kirjastolla on henkilö, johon voidaan ottaa yhteyttä esimerkiksi tapauksissa, jossa aineistoa on jäänyt kokoelman vaihdon yhteydessä palauttamatta. (Haastattelu Saarela 19.3.2018.)

Siirtokokoelmat tavoittavat hoitolaitosten asiakkaiden lisäksi myös sellaisia ihmisiä, jotka vierailevat tiloissa. Kaarinan kaupunginkirjasto toimittaa tällä hetkellä yhdeksään eri kohteeseen siirtokokoelmat. Osassa näistä kohteista on päivätoimintaa, jolloin kirjaston siirtokokoelmat ovat kaikkien kohteissa vierailevien ihmisten käytössä. Kokoelmasta vastuussa oleva yhteyshenkilö voi antaa siirtokokoelmasta aineistoa kotilainaan. Näistä lainoista ei kerry lainahistoriaa ja aineistoa saattaa joskus kadota. Kokoelma on kuitenkin yhteyshenkilön vastuulla ja kadonneen aineiston määrä pieni, joten asiakkaiden tavoittamisen ja palvelemisen kannalta kirjastolle on kannattavaa tavoittaa pienellä hävikkiriskillä suuri määrä kohteissa vierailevia asiakkaita. (Haastattelu Saarela 19.3.2018.)

Kokoelmat suunnitellaan kohderyhmien tarpeiden mukaan. Esimerkiksi muistisairaille asiakkaille on tarjolla toisenlaista materiaalia kuin henkilöille, jotka pystyvät vielä itse lukemaan ja valitsemaan tarvitsemansa aineiston. Muistisairaille tarkoitettuun siirtokokoelmaan kootaan musiikki- ja elokuva -aineistoa. Kokoelmiin siis kuuluu laajasti kirjaston valikoimasta kaikkea kirjastokäyttöön tarkoitettua aineistoa musiikista ja äänikirjoista kirjamateriaaliin ja Celian aineistoon. Jotta siirtokokoelmat eivät heikennä kirjaston kokoelman laajuutta, on aineistomäärärahoissa otettu huomioon kotipalvelun aineistotarve. Ensisijaisesti kotipalvelu- ja siirtolaina-asiakkaille tarkoitettu kokoelma pyritään pitämään tuoreena ja se toimii jatkossa lisänä kirjaston avokokoelmaa. Siirtolainassa oleva materiaali siirtyy lainakokoelmaan kiertonsa jälkeen. (Haastattelu Saarela 19.3.2018.)

Kirjaston saavutettavuuteen kiinnitetään huomiota entistä paremmin uuden kirjastorakennuksen arkkitehtonisilla ratkaisuilla. Ratkaisujen suunnittelussa sekä tarkistuksessa hyödynnetään asiakasraadin asiantuntemusta ja käytännöntarpeita. Kirjastotiloja hyödynnetään monipuolisesti. Tiloissa järjestetään kirjavinkkausta ja luentoja ja järjestöt käyvät esittäytymässä. Erilaiset kerhot, kuten kulttuuriin keskittyvä

ikäihmisten kerho käyttävät tiloja. Osa ikäihmisillekin suunnattua toimintaa ovat kirjaston järjestämät kirjailijavieraat. (Haastattelu Saarela 19.3.2018.)

Kaarinan kaupunginkirjaston kotipalvelutoiminta on osa ikääntyville suunnattuja palveluita. Ikääntyvien palveluja kehitetään kokonaisuutena, johon sisältyy kokoelmien lisäksi palveluneuvontaa ja henkilökohtaista opastusta. Varsinais-Suomen IKI-ryhmässä suunnitellaan ikäihmisten vertaistukipalveluja, joita Kaarinan kaupunginkirjasto koordinoisi ja joille se tarjoaisi tilat toimia. Vertaistukipalvelun idea on, että tukihenkilö opastaisi asiakkaita esimerkiksi kirjaston verkkosivujen ja mobiililaitteiden käytössä. Turun kaupunginkirjaston käynnistämä lukulähettitoiminta on laajenemassa Kaarinaan, jossa toimintaa koordinoi kaupunginkirjasto. Lukulähettitoiminnan perusajatus on, että toimintaan mukaan ilmoittautunut vapaaehtoinen lukee tarvittaessa asiakkaille ääneen erilaisissa ympäristöissä. (Haastattelu Saarela 19.3.2018.)

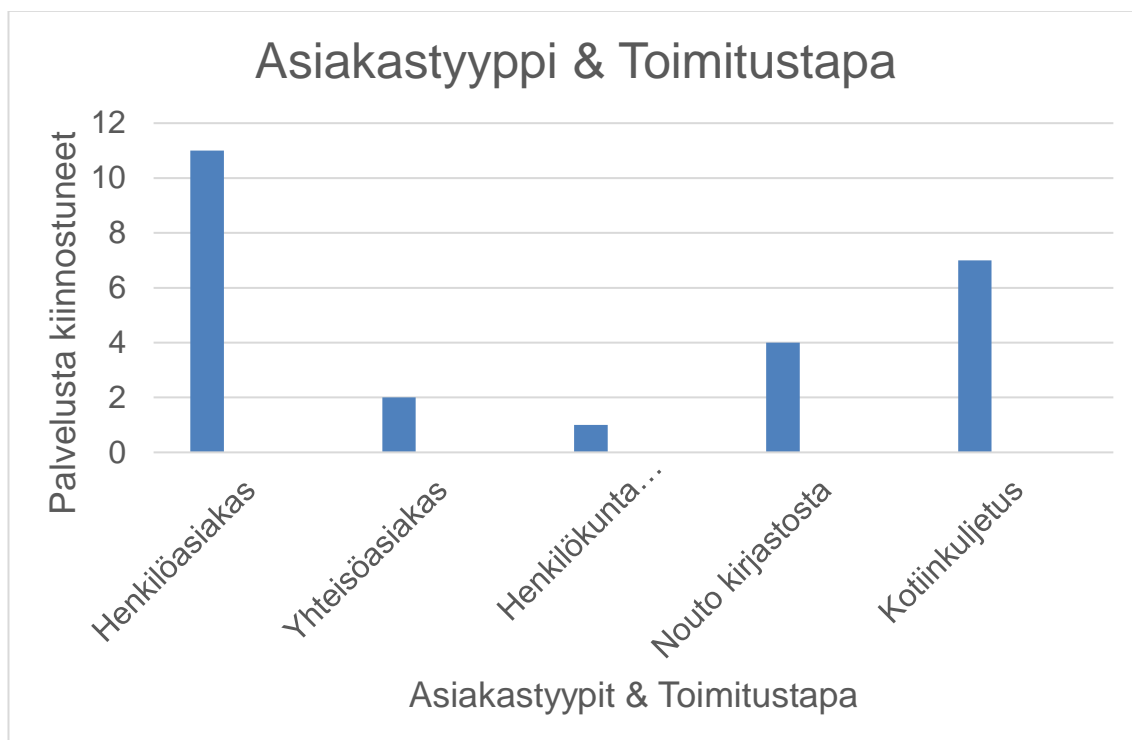
Kotipalvelutoimintaa tuetaan ja kehitetään myös hankkeiden avulla. Esimerkiksi Mennyt aika matkalaukussa -hankkeen avulla on koottu muistelupaketti. Muistelupaketit toimivat kiertävinä, lainattavina materiaalipaketteina, joiden sisällön avulla voidaan muistella vaikkapa entisaikain koulunkäyntiä. Kaarinassa hankkeiden annin kannalta on oleellista, että kirjaston vakituinen henkilöstö on osallisena toiminnassa. Tällä tavalla saavutettu tieto ja osaaminen säilyy kirjastossa vielä hankkeen päätyttyä. (Haastattelu Saarela 19.3.2018.)

6 NAKKILAN KIRJASTON KOTIPALVELUN TARVE

Haastatteluista saadun tiedon avulla laadittiin kysely, jolla kirjaston kotipalvelun tarvetta kartoitettiin Nakkilassa. Kolmestakymmenestä toimitetusta kyselystä vastauksia saatiin neljääntoista. Vastausprosentti oli siis 47 %. Kyselyn sisältö jaoteltiin asiakastyypin, aineistoihin, palveluihin sekä toimitustapaan. Lisäkohtana kyselyssä oli henkilökunnalle suunnattu siirtokokoelmia koskeva vapaamuotoinen vastauskenttä. Kysymykset tehtiin melko yksityiskohtaisiksi aineistojen ja palvelujen suhteen, jotta kysely itsessään avaisi vastaajalle kotipalvelun ideaa. Näin ollen tietoon saatiin sekin, minkä tyyppistä aineistoa, palvelua, kirjallisuutta ja musiikkia vastaajat toivoisivat.

6.1 Asiakastyypin ja toimitustapa

Kartoituksen ensimmäisessä osuudessa haluttiin tietää olisivatko palvelusta kiinnostuneet kotona asuvia, niin sanotuksi kassiasiakkaiksi ajateltavia asiakkaita vai esimerkiksi palvelutalossa asuvia, siirtolainakokoelman käyttäjiä. Henkilökunnan näkemystä siirtolainakokoelman sisällöstä kysyttiin lisäkysymyksenä. Tähän saatiin yksi vastaus.

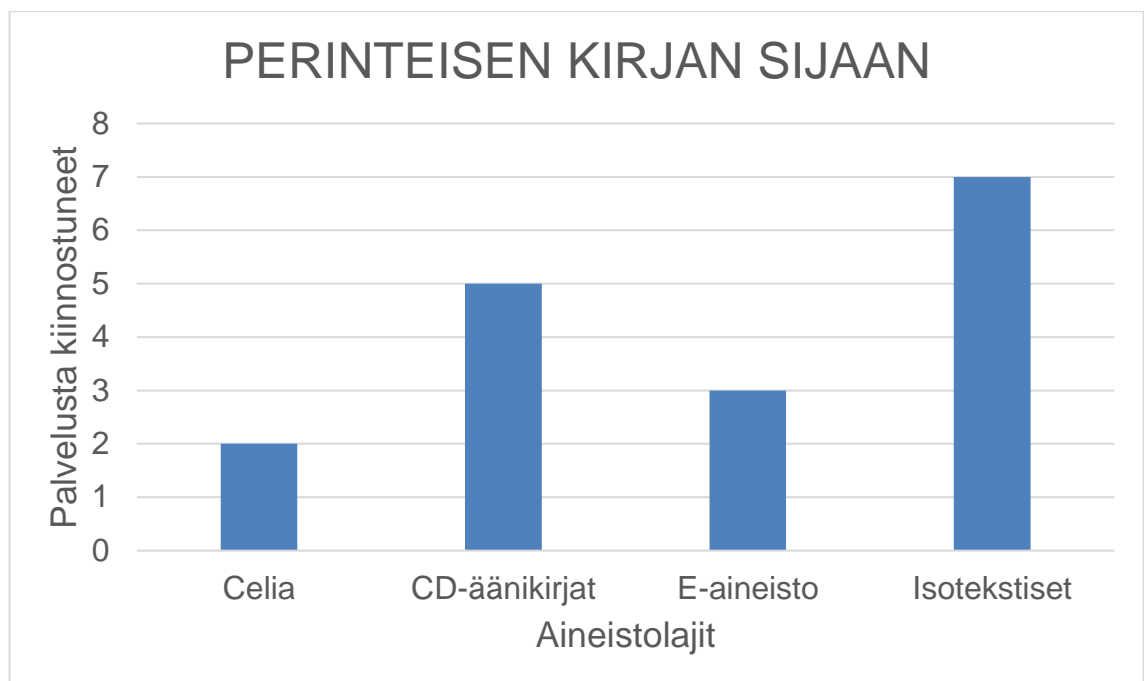
Taulukko 1. Asiakastyypit

Kyselyyn vastanneista yksitoista, eli 37 % ilmoittautui henkilöasiakkaaksi ja kaksi, eli 7 % siirtolainakokoelman käyttäjäksi palvelu- tai vanhustentalossa. Neljältä vastaajalta löytyi lähipiiristä joku, joka voi noutaa aineiston kirjastosta ja seitsemän ilmoitti tarvitsevansa kotiinkuljetuksen.

6.2 Aineistotoiveet

Kysymys aineistosta perinteisen kirjan sijaan toimi kahtalaisesti. Vastaajalle saatiin välitettyä tieto siitä, että kirjasto tarjoaa muutakin kuin kirja-aineistoa. Samalla saatiin tieto siitä, löytyisikö aineistoa kohtaan kiinnostusta.

Kukin aineistovaihtoehto kuvattiin sanallisesti kyselyssä, jottei vastaajalle jää epäselväksi, mitä esimerkiksi Celia-aineisto tarkoittaa.

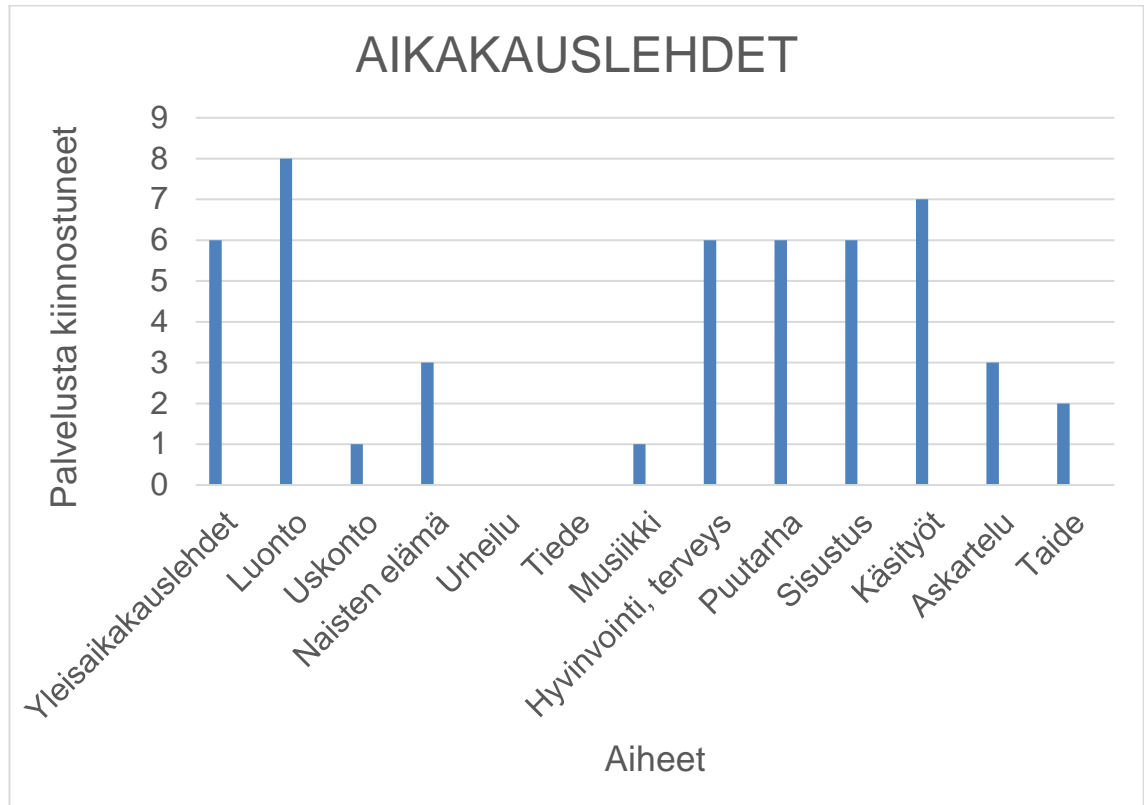

Taulukko 2. Perinteisen kirjan sijaan

Vastaajista kaksi olisi kiinnostunut Celia-aineistosta, viisi äänikirjoista, kolme ilmaisi halukkuutensa käyttää e-aineistoja. Suurin kiinnostus kohdistui kuitenkin isotekstisiin kirjoihin (50 %).

6.3 Aikakauslehdet

Aikakauslehtiä koskevan osio jaoteltiin aikakauslehtien eri aihealueisiin, jotta saataisiin selville, mistä aiheista vastaajat ovat kiinnostuneita.

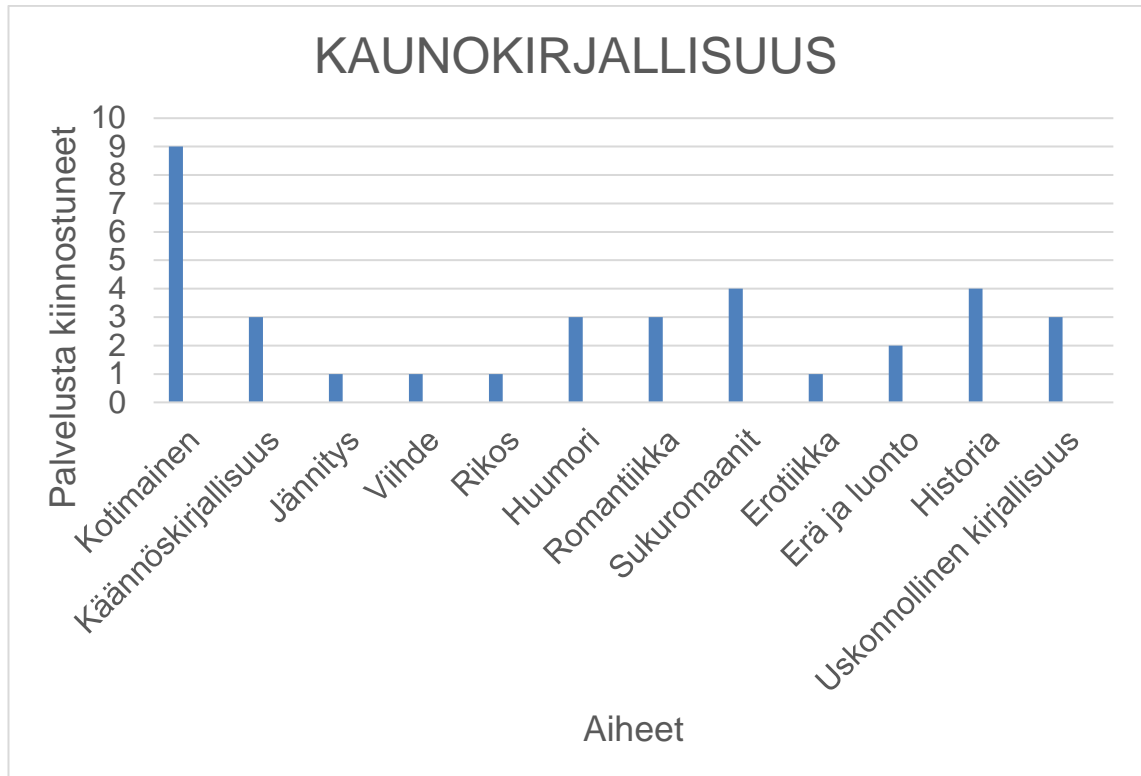

Taulukko 3. Aikakauslehdet

Aikakauslehdissä kiinnostus kohdistui eniten luontoaiheisiin sekä käsityölehtiin (64 %). Yleisiä aiheita käsittelevät aikakauslehdet olivat kolmanneksi yleisin vastaus (45 %). Saman vastausmäärän saivat hyvinvointiin ja terveyteen liittyvät sekä puutarha ja sisustusaiheiset lehdet. Vastaajista kukaan ei ollut kiinnostunut urheilusta tai tieteestä. Yhdestä kolmeen vastaajaa ilmoitti haluavansa taide-, askartelu-, musiikki- sekä uskontoaiheisiä lehtiä.

6.4 Kaunokirjallisuus

Kaunokirjallisuutta koskeva osio jaoteltiin aihealueittain, jotta saataisiin selville, minkälaisesta kaunokirjallisuudesta vastaajat ovat kiinnostuneita.

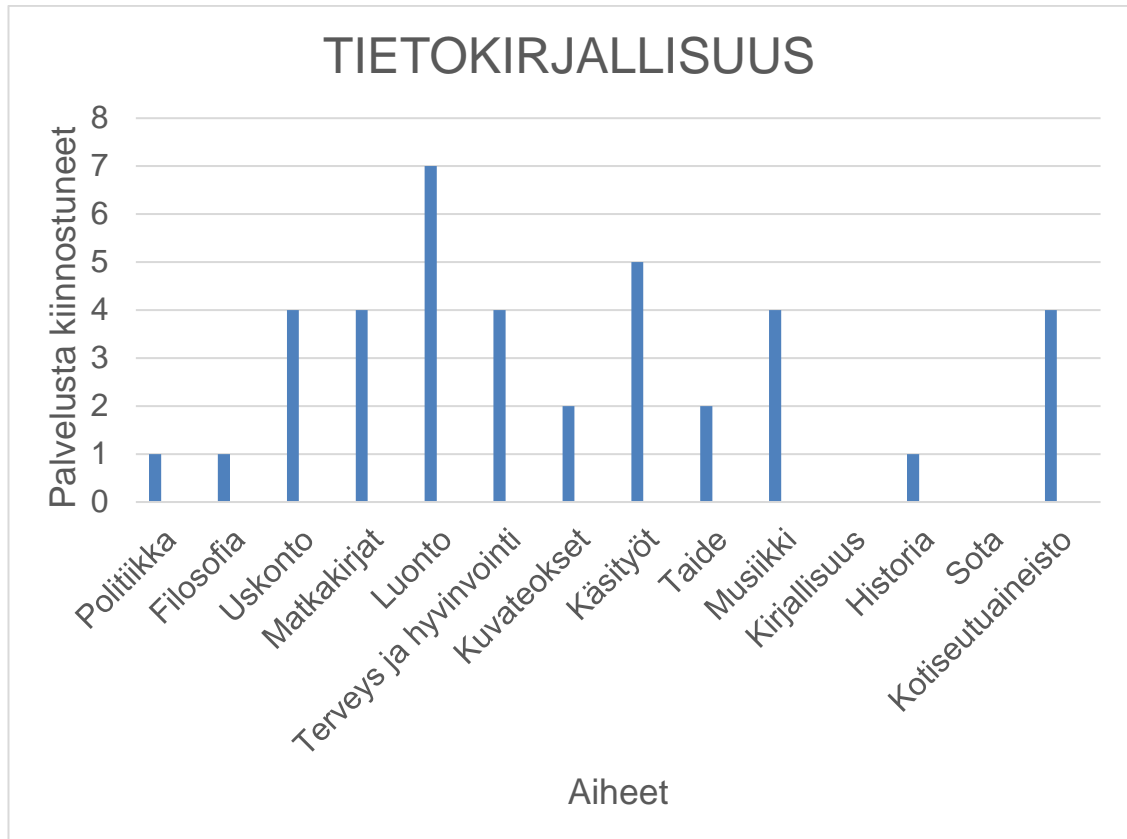

Taulukko 4. Kaunokirjallisuus

Kaunokirjallisuuden osalta suurin kiinnostus kohdistui kotimaiseen kirjallisuuteen (64 %). Yhdeksän vastaajista ilmoitti haluavansa lukea kotimaista kaunokirjallisuutta, sukuromaanit ja historia kiinnostivat 29 % vastaajista. Yhdestä kolmeen vastaajaa oli kiinnostuneita muista vaihtoehtoihin laitetuista aiheista.

6.5 Tietokirjallisuus

Kaunokirjallisuuden tavoin myös tietokirjallisuus jaoteltiin aiheen mukaan, jotta saataisiin selville, minkälaisia tietokirjoja vastaajat ovat kiinnostuneita lukemaan.

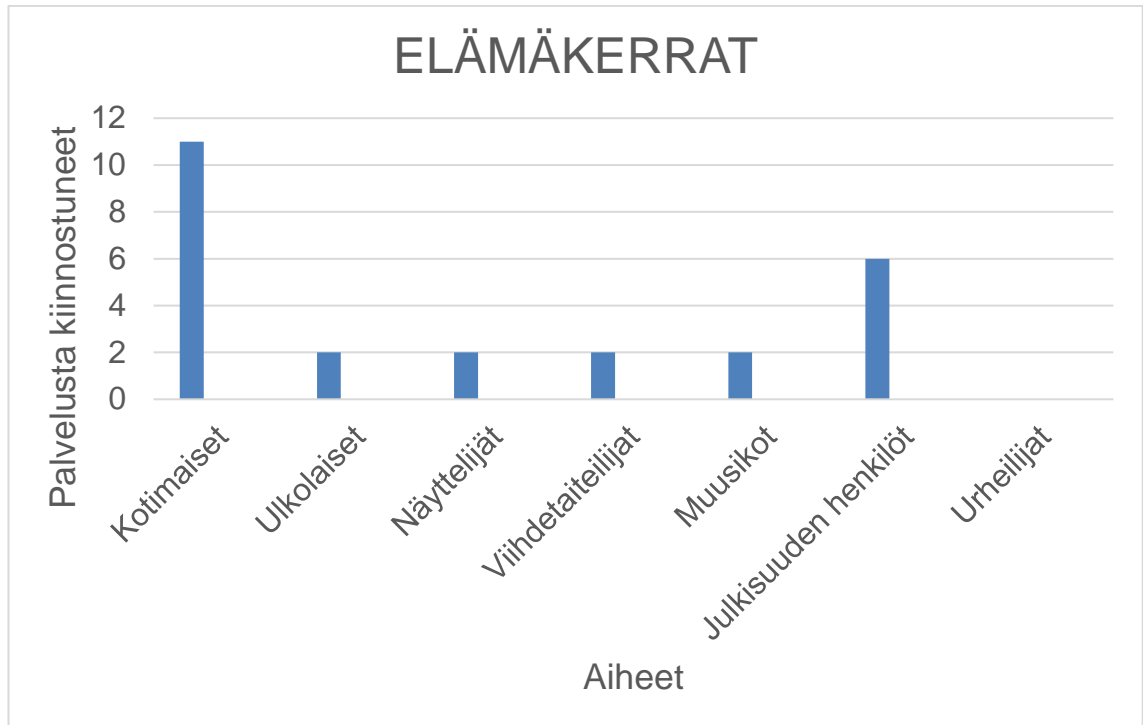

Taulukko 5. Tietokirjallisuus

Kuten lehdissä, myös tietokirjojen osalta luonto osoittautui aiheena kiinnostavaksi. 50 % vastaajista oli kiinnostunut luontoaiheisesta tietokirjallisuudesta. Käsitöistä oltiin kiinnostuneita seuraavaksi eniten (36 %). Muut vaihtoehdot saivat kiinnostuneita tasaisesti (29 %) sotaa ja kirjallisuutta lukuun ottamatta. Näistä kahdesta aiheesta ei ollut kiinnostunut kukaan. Poliittikka, filosofia sekä historia kiinnostivat aiheena vastaajista vain yhtä.

6.6 Elämäkerrat

Kiinnostusta elämäkertoihin kartoitettiin samoin kuin tieto- ja kaunokirjallisuutta eri aihealueista.

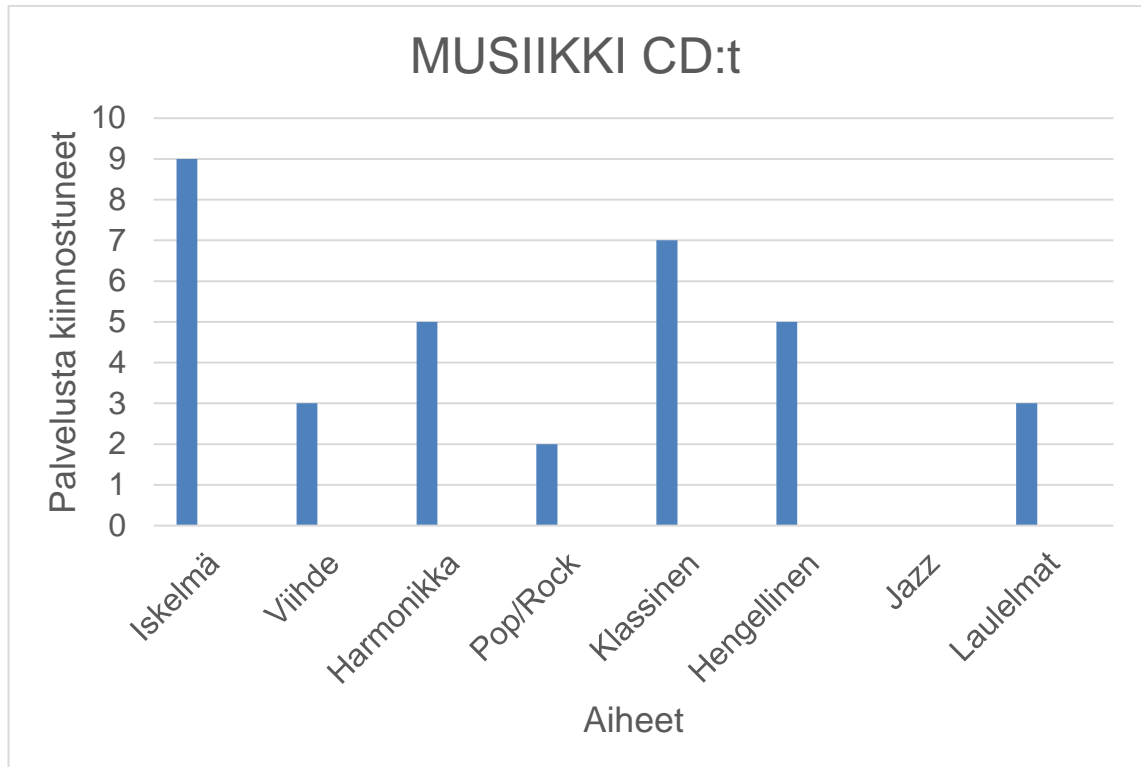

Taulukko 6. Elämäkerrat

Kuten kaunokirjallisuudessa myös elämäkertojen osalta eniten vastaajia kiinnosti kotimaiset (79 %). Urheilijoiden elämäkerroista ei ollut kiinnostunut kukaan, mutta toiseksi eniten kiinnostusta herätti julkisuuden henkilöt (43 %). Ulkolaiset, näyttelijöiden, viihdetaitelijoiden sekä muusikoiden elämäkerrat kiinnostivat jokainen kahta vastaajaa.

6.7 Musiikki

Musiikin tyylilajeja jaottelemalla saatiin kartoitettua, minkälaista musiikkia vastaajat olisivat kiinnostuneita kuuntelemaan.

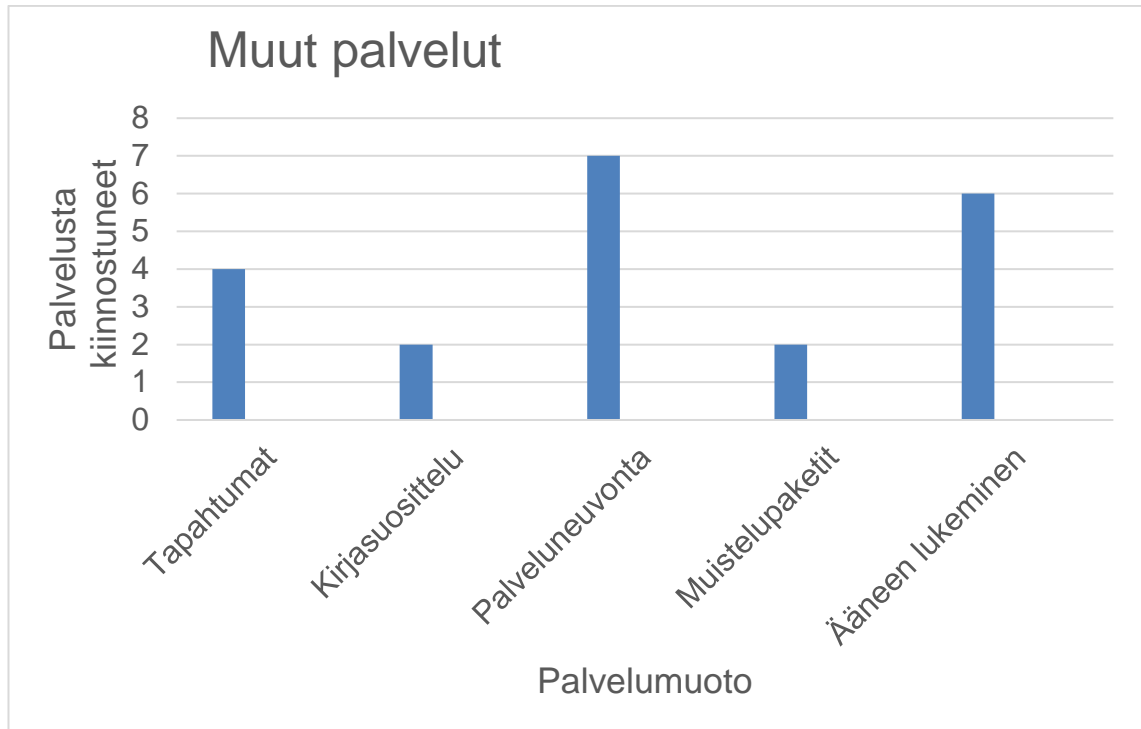

Taulukko 7. Musiikki

Kysyttäessä millaista musiikkia vastaajat haluaisivat lainata, iskelmä ja klassinen musiikki olivat suosituimpia. Yhdeksän, eli 64 % vastaajista ilmoitti haluavansa kuunnella iskelmää ja seitsemän eli 50 % vastaajista klassista musiikkia. Harmonikka- ja hengellinen musiikki kiinnostivat viittä, eli 36 %, laulelmat ja viihdemusiikki kolmea eli 21 % vastaajista. Kahta kiinnosti pop- tai rockmusiikki, mutta jazz ei kiinnostanut ketään.

6.8 Muut palvelut

Aineistoon kohdistuvan kartoituksen lisäksi kyselyllä selvitettiin, minkälaisia palveluja vastaajat olisivat kiinnostuneita käyttämään. Kyselyssä eriteltiin kirjaston kotipalveluun kuuluvia muita palveluita ja niiden sisältöä kuvattiin esimerkein ja lyhyin kirjallisin selostuksin.

Taulukko 8. Muut palvelut

Eniten kiinnostusta sai palveluneuvonta, 50 %. Palveluneuvontaa kuvattiin kyselyssä mobiililaitteiden käytön ohjauksena. Seitsemän vastaajista koki tämän kiinnostavana. Seuraavaksi kiinnostavin oli kuuden, eli vastaajista 43 % mielestä ääneen lukeminen, jossa vapaaehtoinen henkilö lukee ääneen asiakkaan valitsemaa kirjaa. Tapahtumista, kuten kirjailijavieraista oli kiinnostunut neljä henkilöä, kirjasuositteluista ja muistelupaketeista kaksi.

7 POHDINTAA

Nakkilan kirjasto on Porin kaupunginkirjaston kanssa seutukirjastoyhteistyössä, eli toimii Porin määrittämien linjausten mukaan. Jos kotipalvelutoiminta haluttaisiin aloittaa Nakkilassa, tulisi asiasta ensin keskustella Porin kaupunginkirjaston kanssa ja saada kirjastotoimenjohtajalta hyväksyntä. Tästä syystä kotipalvelussa huomioitavien asioiden kerääminen pysyy hyvin teoreettisella tasolla opinnäytetyössä, eikä valmiita ratkaisuja voi tarjota.

Toinen käytännön asia, joka on huomioitava kotipalvelun aloittamisessa ja tarjoamisessa, on henkilöstön määrä. Nakkilan kirjasto on auki 40 tuntia viikossa, joista 4 tuntia tulee lauantaitöistä. Lauantain aukiolon mahdollistaa viikossa kahtena päivänä työskentelevä neljäs työntekijä kokoaikaisesti Nakkilan toimipisteessä työskentelevien lisäksi.

Täydelläkin henkilöstövahvuudella kirjastossa työskennellään hyvin paljon yksin. Kirjastossa järjestetään aukioloaikojen ulkopuolella lapsille ja nuorille aineistovinkkausta sekä satutunteja. Keskiviikkoisin päiväkotij- ja koululaisryhmät ovat tervetulleita kirjastoon ilmoittautumatta ennen kirjaston avaamista.

Lopputulena kokousten, koulutusten, lauantaityöstä johtuvien viikkovapaiden ja sairauspoissaolojen sekä vuosilomien vuoksi viikot ovat varsin rikkonaisia ja molemmissa tehtävissä työvuoroissa ollaan usein yksin. Työtunteja kirjaston ollessa suljettu on viikossa vähäisesti, sillä toimintaa on laajennettu myös aukioloaikojen ulkopuolelle. Työaika kirjaston ollessa suljettu vaadittaisiin sekä aineiston keräämiseen ja sen käsittelyyn että kuljetusten järjestämiseen.

Kerättyä tietoa voidaan silti hyödyntää miettiessä, mitä tulisi huomioida palvelua aloittaessa. Tarvekartoituksen perusteella palvelusta olisi kiinnostunut kolmetoista henkilöä, joista kaksi olisi kiinnostunut vaihtuvasta siirtolainakokoelmasta palvelutalossa. Loput yksitoista olisivat henkilö- eli kassiasiakkaita, joille aineisto joko kerätään kirjastossa valmiiksi ja sen noutaa yhteyshenkilö, tai se kuljetetaan asiakkaalle kotiin. Lisäksi saatiin siirtokokoelman suhteen vastaus yhdeltä vanhusten- tai palvelutalon henkilökuntaan kuuluvalta. Kyselyssä ei eritelty onko henkilöasiakkaaksi ilmoittautunut henkilö kotonaan vai palvelutalossa asuva. Jaottelua ei tehty, sillä Porin kaupunginkirjaston kotipalvelussa henkilö- eli kassiasiakkaana

palvelullaan myös palvelutaloissa asuvia heidän niin tahtoessaan. Kartoituksella saatu tieto ohjaa siis keskittymään henkilöasiakkaisiin palvelutalojen siirtokokoelmien sijaan.

Asiakkaaksi ilmoittautuessa tehtävästä käyttäjäprofiilista saatiin informaatiota kartoituksen tekoon. Tietyt aiheet kuten luonto ja käsityö valikoituivat lehtien sekä tietokirjojen kohdalla suosikeiksi. Tätä voidaan miettiä esimerkiksi lehtihankintoja päivittäessä ja säilytysaikoja suunnitellessa. Nakkilalla on Porin kaupunginkirjaston sekä Satakunnan kirjastoyhteistyön myötä käytössään kattava kokoelma, joten aineiston saamisessa ei pitäisi olla ongelmia.

Saatiin myös selville, että kaikki palvelusta kiinnostuneet eivät tarvitse kotiinkuljetusta, vaan heidän lähipiirissään on joku, joka voi noutaa aineiston kirjastolta. Tämän kaltaisten asiakkaiden palvelu onnistuisi välittämällä yhteyshenkilön avulla asiakkaalle sopimus- sekä aineistotoivelomakkeet, joiden täyttämisen jälkeen asiakasta voitaisiin palvella yhteyshenkilön kanssa sovitun aikataulun mukaan. Aineiston keräämiselle jätettävä aika tulisi huomioida aikatauluissa.

Asiakkailla, jotka tarvitsisivat kotiinkuljetuksen pitäisi järjestää toimiva aineiston toimitusratkaisu. Teoriassa vaihtoehtoina voisi olla Porin kirjaston järjestämä kuljetus, jolloin asiasta tulisi sopia Porin kaupunginkirjaston kanssa. Yksi vaihtoehto olisivat myös vapaaehtoiset, joita voisi etsiä Nakkilassa toimivien järjestöjen kautta. Vapaaehtoisten käyttämisessä on kuitenkin otettava huomioon, että asiakkaan kotiosoite tulee vapaaehtoisen tietoon. Näin ollen sopimusasiat myös vapaaehtoisen kanssa on huomioitava.

Lähellä kirjastoa asuville asiakkaille henkilökunta voisi toimittaa aineiston. Nakkilassa vanhuspalvelu- sekä tehostetun asumisen yksiköt sijaitsevat suhteellisen lähellä kirjastoa. Kunnassa toimii palvelutalo Keinustooli, joka sijaitsee noin kuudensadan metrin päässä kirjastosta, sekä palvelukeskus Hyppinki, joka sijaitsee reilun kolmen kilometrin päässä kirjastosta. Samassa pihapiirissä Keinustoolin kanssa sijaitsee vanhustentalo, Hyppingin pihapiirissä sijaitsee Ruskilankoti. (Nakkilan kunta 2018, 21.) Keskusta-alueella asuville kuljetukset järjestyisivät periaatteessa kävelyreissulla työpäivän aikana.

Joissain tapauksissa henkilökunta on vienyt kirjoja omalla autollaan asiakkaille. Tämä edellyttäisi kuitenkin, että henkilöstöllä olisi käytössään oma auto. Näin ei kuitenkaan Nakkilan tapauksessa ole. Oman auton käyttöön liittyy myös matkakorvausten haku sekä lupa Porin kaupunginkirjastolta.

Kaarinassa kotiinkuljetukset on järjestetty ulkoistamalla se yksityisen ateriapalvelun kuljetusten kanssa yhteen. Nakkilassa järjestetään Ikäihmisten palveluoppaan mukaan aterioiden kotiinkuljetus kolme kertaa viikossa (Nakkilan kunta 2018, 11). Tällaista yhdistettyä kuljetusta voisi pitää myös yhtenä vaihtoehtona henkilöille, jotka asuvat kauempana keskustasta.

Kyselyn tuloksissa palveluneuvonnan tarve oli ääneen lukemisen kanssa yksi kiinnostavimmiksi noussut palvelumuoto. Palveluoppaan mukaan kuntouttavaa päivätoimintaa järjestetään kotona asuville ikäihmisille palvelukeskus Hyppingillä kahdesti viikossa. Palvelu on maksullista (Nakkilan kunta 2018, 12). Yksi vaihtoehto on, että kirjastolta järjestettäisiin vierailu päivätoiminnan yhteyteen, jolloin halukkaat voisivat tulla mobiililaiteneuvontaan.

Vastaajien toivoman ääneen lukemisen järjestämisessä vapaaehtoisten käyttö olisi järkevää. Yhteistyö Nakkilassa toimivien järjestöjen tai äidinkielen opettajien kanssa saattaisi edesauttaa toimivan ratkaisun löytämisessä. Näin kirjasto osuus olisi lähinnä toiminnan koordinoimisessa ja aineiston tarjoamisessa. Laki yleisistä kirjastoista asettaa Kirjastolaissa tavoitteiden toteuttamisen lähtökohtiin sisällytetty yhteisöllisyys, olisi näissä kahdessa palvelussa huomattavassa roolissa (Laki yleisistä kirjastoista 1492/2016, 2 §).

Palveluneuvonnan sekä ääneen lukemisen voisi vähäiset henkilöstöresurssit ja toistuvuuden huomioon ottaen yhdistää vuosittaisiin teemapäiviin, kuten SeniorSurf sekä Maailman ääneen lukemisen päivä. Näin näiden palvelujen tarjoaminen sijoittuisi vuosittain suunnilleen samaan ajankohtaan ja henkilökunta osaisi huomioida sen toimintaa suunnitellessa.

7.1 Yhteenvetona

Kirjaston henkilöstötilanteen ja laajojen aukioloaikojen vuoksi muut palvelut kuin aineistojen tuntemukseen ja keräämiseen liittyvät tehtävät tulisi hyvin pitkälti järjestää muiden kuin kirjastoammattilaisten toimesta. Tämä tukee yhteisöllisyyttä, eikä vaadi varsinaista kirjastoammatillista osaamista esimerkiksi vapaaehtoisten avulla järjestettynä. Kirjasto voisi kuitenkin tarjota osaamistaan talon ulkopuolelle omalta osaltaan aineistojen tarjonnassa sekä palvelujen koordinoimisessa.

Kirjastossa voi järjestää koottavalle ja säilytettävälle, kotipalveluasiakkaiden aineistolle tilaa joko työhuoneen hyllyistä tai alakerran varastosta. Tarvittavien lomakkeiden säilytykseen löytyy henkilösuojan pitävä ratkaisu lukollisista laatikostoista. Tarvikkeet kuljetukseen, eli kassit tai laatikot voisi hankkia tarvikerahoista.

Mitä palvelun markkinointiin tulee, tarvekartoituksen perusteella tiedon palvelusta saisi välitettyä potentiaalisille asiakkaille samaa reittiä kuin kyselyssä, eli yhteistyössä kunnan vanhuspalvelun kanssa. Vakiintuneen palvelun piiriin olisi helpompi hakeutua asiakkaan tilanteen muuttuessa kirjaston käyttäjästä sellaiseksi, ettei fyysinen käynti ole enää mahdollinen informoimalla asiakkaita asiakaspalvelutilanteissa.

LÄHTEET

Bomström, P. Kirjat kothin asti Tervolassa. Lapin kirjasto. Viitattu 11.11.2018 <https://suomenkirjastoseura.fi/files/koulutus/Kirjat%20kothin%20asti!.pdf>

Celia. Äänikirjat senioreille verkosta. Viitattu 10.11.2018 <https://www.celia.fi/palvelut/aanikirjat-yksityishenkilöille/aanikirjat-senioreille/>

Hirsjärvi, S.; Remes, P & Sajavaara, P. 2016. Tutki ja kirjoita. 21. painos. Helsinki: Tammi

Honnold, R. & Mesaros S. 2004. Serving Seniors: A How-To-Do-It Manual for Librarians. New York, London: Neal-Schuman Publishers, inc.

Helsingin kaupunginkirjasto / Valtakunnallinen kehittämissyksikkö. Kirjastot.fi-sivusto. Suomen yleisten kirjastojen tilastot. Viitattu 15.10.2018 <http://tilastot.kirjastot.fi/index.php?lang=fi>

Koivu, I. 2014. Asiakkaat kirjalähetteinä. Julkaisussa Kirjastolehti 3, 2014. Helsinki: Suomen kirjastoseura, 15.

Koivu, I. 2014. Kirjastojen senioripalvelut. Julkaisussa Kirjastolehti 3, 2014. Helsinki: Suomen kirjastoseura, 11.

Kuntaliitto 2017. Yleisten kirjastojen saavutettavuussuositus. Helsinki: Suomen kuntaliitto. Saatavilla http://shop.kuntaliitto.fi/product_details.php?p=3215

Kyöstiö, A. 2004. Suomen kirjastoautotoiminnan historia. Viitattu 18.10.2018 https://www.kirjastot.fi/kirjastoautot/kirjastoautohistoria?language_content_entity=fi

Laakso, L. 2010. Kirjaston kotipalvelutoiminta. Helsinki: BTJ Kustannus

Laki yleisistä kirjastoista 29.12.2016/1492

Lukukeskus. Ohjeet kirjailijavierailun tilaamiseksi. Viitattu 18.10.2018 <http://www.lukukeskus.fi/kirjailijavierailut/ohjeet/>

Nakkilan kunta. 2018. Opas ikäihmisten palveluista. Viitattu 17.10.2018 http://www.nakkila.fi/docs/file/Sosiaali/Vanhustyö/Palveluopas_2018.pdf

Opetusministeriö 2015. Opetusministeriön kirjastopolitiikka 2015: Yleiset kirjastot. Kansalliset strategiset painoalueet. Helsinki: Yliopistopaino. Viitattu 15.10.2018 <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/76687/opm32.pdf?sequence=1>

Rajala, T. 2016. Kirjasto kotiin? – yleisten kirjastojen ikääntyvien palvelut ja kotipalvelu. Opinnäytetyö. Turku: Turun ammattikorkeakoulu. Viitattu 17.10.2018 https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/122884/Rajala_Tarja.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Salonen, K. 2015. Vapaa-ajan aktiviteettien tuottamat hyvinvointikokemukset kolmasikäisten keskuudessa. Turku: Turun ammattikorkeakoulu

Satakunnan sairaanhoitopiiri. Kirjasto. Viitattu 15.10.2018 <http://www.satshp.fi/potilaille/sairaalassa-olo/Sivut/kirjasto.aspx>

Silenti, T. 2009. Vankilakirjastojen historiaa: Omista kirjastoista ostopalveluihin. Teoksessa Mäkinen, I (toim). Suomen yleisten kirjastojen historia. Helsinki: BTJ Kustannus, 790-813.

Suomen perustuslaki 1.6.1999/731

Taikusydän. Kirjastosta juuret elämään -hanke kohtaa vankeja kulttuurin keinoin. Viitattu 15.10.2018 <https://taikusydan.turkuamk.fi/yleinen/kirjastosta-juuret-elamaan-hanke-kohtaa-vankeja-kulttuurin-keinoin/>

Tilastokeskus. Väestö iän (1-v.) ja sukupuolen mukaan alueittain 1972 - 2017. Viitattu 6.11.2018 http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_vrm_vaerak/statfin_vaerak_pxt_004.px/?rxid=7cba63a4-cbf5-4d27-b108-ef69705ca7bc

Tampereen kaupunginkirjasto. Teemapaketti vie muistelumatkalle. Viitattu 18.10.2018 https://www.tampere.fi/tampereen-kaupunki/ajankohtaista/artikkelit/2016/03/17032016_1.html

Turun kaupunginkirjasto. Sinustako kirjaston lukulähetti? Viitattu 7.11.2018 <http://www.turku.fi/tapahtuma/ma-11262018-1700-sinustako-kirjaston-lukulahetti>

Valtionvarainministeriö. Kunnan peruspalvelujen valtionosuus. Viitattu 31.10.2018 <https://vm.fi/kunnan-peruspalvelujen-valtiosuus>

TUTKIMUSLUPAHAKEMUS

Tutkijan nimi: Maarit Välimäki

Osoite: Kisällintie 23 as 7, 28400 Ulvila

Puhelin: 045 2656208

Sähköpostiosoite: maarit.valimaki@edu.turkuamk.fi / anlivalimaki@gmail.com

Tutkimuksen kohde: Kirjaston kotipalvelun tarvekartoitus: toteutus kyselyllä palvelukodeissa asuville, sekä kotona asuville kirjastoon tulemasta estyneille henkilöille

Tutkimuksen kesto Nakkilassa:

Kysely on vastattavissa palvelukodeissa vanhustyön johtajan kanssa sovitun ajan.

Tutkimuksen arvioitu päätösajankohta:

Opinnäytetyön arvioitu valmistumisajankohta on joulukuussa 2018.

Olen valmis luovuttamaan kopion tutkimuksesta Nakkilan kunnan käyttöön/ tiedoksi tutkimuksen päätyttyä.

Nakkilassa 25.6.2018

allekirjoitus

LIITTEET: Opinnäytetyön projektisuunnitelma: Tarvekartoitus kirjaston kotipalvelusta Nakkilan kunnassa

Turun ammattikorkeakoulu, tradenomi: kirjasto- ja tietopalveluala

Nakkilan kunta

Viranhaltijapäätös

vanhustyön johtaja

27.6.2018 § 15

Hakija/ vireillepanija	
Otsikko	Tutkimusluvan myöntäminen
Selostus asiasta	<p>Turun ammattikorkeakoulun (tradenomi; kirjasto- ja tietopalveluala) opiskelija Maarit Välimäki pyytää tutkimuslupaa opinnäytetyölleen: Tarvekartoitus kirjaston kotipalvelusta Nakkilan kunnassa.</p> <p>Tarvekartoitus pohjautuu asiantuntijahaastatteluihin Porin kaupungin kirjaston kotipalveluyksikön työntekijän, sekä Kaarinan kaupungin kotipalvelusta vastaavan henkilön kanssa ja lisäksi kyselylomakkeisiin, joiden avulla pyritään saamaan tietoa siitä, millaisia palveluja ja minkälaista aineistoa kohderyhmä kirjastolta kaipaisi.</p> <p>Kyselylomakkeet toimitetaan kunnassa toimiviin vanhuspalveluyksiköihin sekä Nakkilan vanhusneuvostolle.</p> <p>Tutkimuslupahakemuksen liitteenä on opinnäytetyön projektisuunnitelma. Maarit Välimäki on valmis luovuttamaan kopion tutkimuksesta Nakkilan kunnan käyttöön/tiedoksi tutkimuksen päätyttyä.</p>
Päätös	Myönnän Nakkilan kunnan osalta Maarit Välimäelle tutkimusluvan "Tarvekartoitus kirjaston kotipalveluista Nakkilan kunnassa" -työlle.
Allekirjoitus	<div style="text-align: right;"> vanhustyön johtaja Juvonen Taina </div>
Nähtävänä pitäminen	Tämä viranhaltijapäätös on nähtävänä seuraavan kuukauden 1. toimistopäivä asianomaisella osastolla.

Nakkilan kunta

Viranhaltijapäätös

Oikaisuvaatimusohjeet

Oikaisuvaatimus oikeus Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) tai kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusviranomaisen

NAKKILAN KUNTA
Perusturvavaliokunta
postiosoite: PL 50, 29251 NAKKILA

Oikaisuvaatimusaika ja sen alkaminen

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksaannista. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoitamana aikana tai erilliseen tiedoksaantitodistukseen merkittynä aikana.

Oikaisuvaatimuksen sisältö ja toimittaminen

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Oikaisuvaatimus on sen tekijän allekirjoitettava.

Päätöksen nähtäväksi asettaminen	Pvm 28.6.2018
Tiedoksianto asianosaiselle 1)	Asianosainen [x] Lähetetty tiedoksi kirjeellä (kuntalaki 95 §). Maarit Välimäki
	Annettu postin kuljetettavaksi, pvm/tiedoksiantaja 28.6.2018 / Minna Haapajärvi
	Asianosainen [] Luovutettu asianosaiselle Paikka, pvm ja tiedoksiantajan allekirjoitus Vastaanottajan allekirjoitus
	[] Muulla tavoin, miten

1) Täytetään otteeseen, jos päätös annetaan erityistiedoksiantona tiedoksi kuntalain 92 §:n 1 momentissa tarkoitetulle asianosaiselle. Tunnennettu alue täytetään myös viranomaiselle jäävään kaksoskappaleeseen.

Kysely kirjaston kotipalvelun tarpeesta

Maarit Välimäki
Turun ammattikorkeakoulu
Kysely opinnäytetyöhön

Kysely kirjaston kotipalvelun tarpeesta

Voit valita niin monta vaihtoehtoa
kuin haluat

Valitse parhaiten sopiva alla olevista vaihtoehdoista

Kirjaston kotipalvelun asiakkaana olisit:

- Henkilöasiakas: aineisto tuodaan kotiin / läheinen tai muu yhteyshenkilö hakee kirjastosta
- Yhteisöasiakas: siirtolainakokoelman käyttäjä esimerkiksi palvelutalossa
 - Siirtolainakokoelma on kirjaston toimittama aineistokokoelma, jota voi hyödyntää esimerkiksi palvelutalon tiloissa vapaasti. Käyttö ei edellytä erillistä lainausta, kokoelma vaihdetaan sovituin aikavälein.
- Henkilökunta: työskentelet esimerkiksi palvelutalossa
 - Kyselyn lopussa on lisänä osio, jossa voi esittää erityistoiveita siirtokokoelman suhteen

AINEISTOTOIVEET

- ALLA VAIHTOEHTOJA PERINTEISEN KIRJAN SIJAAN

-
- CELIA-AINEISTO: äänikirjoja lukemisesteisille
 - Lukemiseste voi olla esimerkiksi heikentynyt näkö, vaikeus kannatella kirjaa lukiessa yms.
 - Äänikirjat ovat MP3-muodossa, eivät välttämättä toimi kaikissa CD-soittimissa
 - CD-ÄÄNIKIRJAT: vapaasti lainattavissa olevia äänikirjoja
 - E-AINEISTO: äänikirjoja, aikakauslehtiä, kirjoja
 - Verkossa luettavissa ja kuunneltavissa olevaa materiaalia
 - Voidaan käyttää esimerkiksi tabletilla tai puhelimella
 - ISOTEKSTISET KIRJAT: teksti tavallista suuremmalla fontilla

AIKAKAUSLEHDET

- MINKÄ TYYLISIÄ AIKAKAUSLEHTIÄ HALUAISIT LUKEA

-
☐ Yleisaikakauslehdet	☐ Hyvinvointi, terveys
☐ Luonto	☐ Puutarha
☐ Uskonto	☐ Sisustus
☐ Naisten elämä	☐ Käsityöt
☐ Urheilu	☐ Askartelu
☐ Tiede	☐ Taide
☐ Musiikki	

KAUNOKIRJALLISUUS

- MINKÄ TYYLISTÄ KIRJALLISUUTTA HALUAISIT LUKEA / KUUNNELLA

☐ Kotimainen	☐ Romantiikka
☐ Käännöskirjallisuus	☐ Sukuromaanit
☐ Jännitys	☐ Erotiikka
☐ Viihde	☐ Erä ja luonto
☐ Rikos	☐ Historia
☐ Huumori	☐ Uskonnollinen kirjallisuus

TIETOKIRJALLISUUS

- MINKÄ TYYLISTÄ KIRJALLISUUTTA HALUAISIT LUKEA

☐ Poliitiikka	☐ Käsiyö
☐ Filosofia	☐ Taide
☐ Uskonto	☐ Musiikki
☐ Matkakirjat	☐ Kirjallisuus
☐ Luonto	☐ Historia
☐ Terveys, hyvinvointi	☐ Sota
☐ Kuvateokset	☐ Kotiseutuaineisto

ELÄMÄKERRAT

- MINKÄ TYYLISIÄ ELÄMÄKERTOJA HALUAISIT LUKEA

- Kotimaiset
- Ulkolaiset
- Näyttelijät
- Viihdetaiteilijat
- Muusikot
- Julkisuuden henkilöt
- Urheilijat

MUSIIKKI: CD-LEVYJÄ

- MINKÄ TYYLISTÄ MUSIIKKIA HALUAISIT KUUNNELLA

- Iskelmä
- Viihde
- Harmonikka
- Pop / Rock
- Klassinen
- Hengellinen
- Jazz
- Laulelmat

MUUT PALVELUT

- OLISIKO SINULLA KIINNOSTUSTA / TARVETTA ALLA OLEVIIN PALVELUIHIN

- Tapahtumat: esim. kirjailijavierailut
- Kirjasuosittelu: aineistoesittelyä ryhmille
- Palveluneuvonta:
Opetellaan yhdessä käyttämään mobiililaitteita ja pohditaan mieltä askarruttavia asioita aiheen tiimoilta
- Muistelupaketit: esim. tuoksuja, esineitä ja kuvia menneiltä ajoilta koottuna matkalaukkuun. Esineiden tuomia muistoja omasta nuoruudesta ryhmässä tai yksin
- Ääneen lukeminen: vapaaehtoinen ääneenlukija lukee valitsemaasi kirjaa

TOIMITUSTAPA

- Kotiinkuljetus : onko tarvetta kotiinkuljetukselle kirja-/aineistokassi toimitetaan kotiin
- Nouto kirjastosta : löytyykö lähipiiristä joku, joka voi noutaa kirja-/aineistokassin kirjastosta

SIIRTOKOKOELMAT - henkilökunta

- Palvelutaloihin toimitettava, pitkäaikaislainassa oleva kokoelma asukkaiden käyttöön. Vaihto kirjaston toimesta

Toiveita siirtokokoelman suhteen (aineiston määrä, lajityypit, erityistoiveet, mitä kaipaatte kirjaston palveluilta, henkilökunnan omat tarpeet ammatillisesta näkökulmasta):
